ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4994 | 10/23 ՅՈՒԼԻՍ 1902 | ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ | 17 ՌԷՊԻՒԼ ԱԽԷՐ 1320 | ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4994

درعليه‌ده غلطه‌ده ❁ آره‌ولك ❁ غزته‌سى اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրք.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ 1884 ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ԱՅՏԸՆԵԱՆԻ ՄԱՀԸ

Վիէննայի Մխիթարեանները շատ զգալի կորուստ մը կրեցին յանձին իրենց ծերունի Աբբահօր՝ Հ. Արսէն Արքեպիսկոպոս Այտընեանի՝ որուն մահուան գոյժը առջի իրիկուն մայրաքաղաքս բերաւ կարճ, բայց տխուր հեռագիր մը։ Սովորական աբբահայր մը չէ՛ր եղած հանգուցեալը, եւ իր գործունէութիւնը մի՛ միայն վանական ընդհանուր հսկողութեան մը մէջ չէ՛ր սահմանափակուած։ Իր աչքին, վանքին նիւթական բարգաւաճումէն աւելի մեծ կարեւորութիւն մը ունեցած է միշտ բարոյական բարձրացումը, եւ առաջին օրէն ատիկա ձեռք բերելու ձգտած է։ Միաբանութեան այն անդամները որոնք իր Աբբահայրութենէն վերջ հասած են, զոր օրինակ Տաշեաններ, Մէնէվիշեաններ, Գալէմքեարեաններ ու տակաւին ուրիշներ, որոնք իրենց հմտութեամբ եւ ընդունակութեամբ այնչափ նշանակելի դիրք մը գրաւած են մեր մէջ, մէյմէկ ապացոյց են ինքնին թէ Այտընեանի ջանքերը յաջողութեամբ պսակուած են։ Միւս կողմէ, «Հանդէս Ամսօրեայ»ին հիմնարկութիւնը եւ այսքան տարիներ յաջողապէս շարունակուիլը ուրիշ շատ աւելի զօրաւոր ապացոյց մը չէ՞։ Այդ թերթը, որ մեր մէջ երկար ատեն միակը մնաց իբր տիպար բանասիրական հրատարակութիւն մը, մեր գրականութեան ու լեզուին համար ունեցաւ օգուտ մը զոր երկար ուսումնասիրութիւն մը միայն պիտի կրնայ գեղեցկօրէն երեւան բերել, եւ զոր սակայն ընդհանուր բանասիրութեան հետաքրքրուող ամէն անձ քանիցս առիթը ունեցած է գնահատելու։

Այս տրամադրութիւնները ունեցող աբբահայր մը բնականաբար բաղձալի պիտի ըլլար, ո՛ւր եւ է Միաբանութեան համար։ Եւ Այտընեան, մինչեւ իր վերջին տարիները այդպէս մնաց, յարգուած ամէնէն, տեսակ մը խոր եւ ամուր պատկառանքի առարկայ մը, զոր Միաբաններէն սկսեալ քիչ մը ամէն մարդ կը սիրէր անխտիր։ Ցոբելեանի հանդէսը՝ զոր ասկէ առաջ, 1895ին տօնեցին իր գրական եւ եկեղեցական յիսնամեայ գործունէութեան ի յիշատակ, առիթ մը եղաւ որ այդ ընդհանուր համակրանքն ու սէրը իրարու զօդուած մատուցուին իրեն։ Այդ օրը, Վիէննայի Մխիթարեանց համար յիշատակելի օր մը եղաւ, եւ այնպէս ալ պիտի մնայ, որովհետեւ առաջին անգամն էր որ այդքան պատիւ, այդքան սէր ու գուրգուրանք կը միանային իր անդամներէն մէկուն շուրջը։ Պատուուած կայս. կառավարութենէն՝ Գ. կարգի Մէճիտիէ պատուանշանով, պատուուած Աւստրիական կառավարութենէն՝ Ֆրանց-Եօզէֆ պատուանշանին Մեծ-Խաչով, նոյն օրը, Այտընեան շնորհաւորութեան, շնորհակալութեան բազմաթիւ արտայայտութիւններ ընդունեց բոլոր մտքի ու գրչի մարդոցմէն, ինչպէս նաեւ երկարակեցութեան մաղթանքներ՝ որոնք սակայն դժբաղդաբար չպսակուեցան։ Այտընեան երկու տարիէ ի վեր, այն օրէն ուր աղիքի ծանր բորբոքում մը զինքը անկողին գամեց, եւ ուր ամէն վայրկեան կը վախցուէր որ անկարելի կը դառնայ իր ապաքինումը, արդէն իսկ մեռած էր։ Միտքը՝ իր երբեմնի կարողութիւնը կորսնցուցած էր բոլորովին, եւ սրտի հիւանդութիւն մը բոլորովին խարխլած էր իր այն հսկայ մարմինը՝ որուն առողջութիւնն ու տոկունութիւնը առակի կարգ անցած էր Միաբանութեան մէջ։ Ինք որ երբեմն այնչափ սուր յիշողութիւն մը ունէր, ինք որ երբեմն այնքան արհամարհանքով կը վերաբերուէր ամէն կարգի հիւանդութեանց նկատմամբ, ստիպուած էր քաշուած անկիւնի մը մէջ ծրարել իր խարխլած, անշէջ մարմինը, անգիտակ իր շուրջը դարձածին, անկարող ո՛չ թէ միայն գիրք մը բանալու եւ կամ իր փետուր գրչով էջ մը գիր տողելու, այլ նոյն իսկ խօսելու։ Միաբանութիւնը երկար ատեն ինք իր մէջ պահեց այս տխուր գրուագը Այտընեանի կեանքին։ Մարդ միշտ կը զգուշանայ գոյժ մը տալէ, ու Վիէննայի Մխիթարեանց ալ այդպէս գուրգուրանքով իրենց պահեցին իրենց ցաւը, կարծես չուզելով տխրեցնել բոլոր անոնք որոնք Այտընեանը կը սիրէին, որոնք Այտընեանով կը հետաքրքրուէին։ Եւ մեր մէջ, ո՞ր զարգացած, ո՞ր գրիչ բռնող մարդն է որ Այտընեանով չէ հետաքրքրուած։ Այս աշխարհաբարը՝ որ հակառակ տակաւին շա՛տ նախնական վիճակի մը մէջ գտնուելուն այնքան սիրելի է մեզի, եւ զոր քիչ շատ շնորհքով գրելնուս համար այնչափ հպարտ կը զգանք ինքզինքնիս, չէ՞ մի որ իր գլխաւոր երախտաւորներուն մէջ ունեցած է եւ պիտի ունենայ միշտ այդ պատկառելի ծերունին, որ միակ երկով մը այնչափ գործ տեսաւ այդ մասին, որչափ որ ուրիշ շատեր՝ բազմաթիւ հեղինակութիւններով չէին կրցած տեսնել իրմէ առաջ։

Եւ սակայն, Աբբահօր այդ ֆիզիքական ու մտաւորական վիճակը չէր կրնար լաւ արդիւնք մը առաջ բերել Միաբանութեան մէջ։ Օր մը պառակտում մը պէս բաներ մը ծագեցան, եւ ատիկա պատճառ եղաւ որ ճշմարտութիւնը յայտնուի իր բովանդակ յստակութեամբ։ Մէկ երկու շնորհքով անդամներ՝ որոնք Միաբանութեան փայլը եղած էին, այդ պառակտումին վրայ հեռացան վանքէն եւ եկան հաստատուիլ հոս, Բանկալթիի վանքին մէջ, ուր կեդրոնացուցին իրենց բովանդակ գործունէութիւնը։ Ատիկա բարեբաղդութիւն մը եղաւ Բանկալթիի վանքին համար, որուն վարժարանը այսօր առաջնակարգ դիրքի մը վրայ կը գտնուի Մէնէվիշեան Հօր պէս Տեսչի մը աշխատութեան շնորհիւ։ Անդին, «Հանդէս Ամսօրեա»ն զրկուեցաւ իր կարող խմբագիրներէն եւ բաւական ատեն մնաց այդպէս, մինչեւ որ Հասմի միջնորդութիւնը վերջ տուաւ Միաբանութեան պառակտումին։ Ասոր վրայ է որ Այտընեան քաշուեցաւ գործօն Աբբահայրութենէ, եւ պատուական Աբբահայր մը մնաց վանքին համար՝ որուն հսկողութիւնը փոխանորդաբար ստանձնեց ուրիշ փորձեալ եւ արժանաւոր միաբան մը։

* * *

Այտընեանի գործունէութիւնը իր Աբբահայրութեան օրէն չէ՛ սկսած։ Ասկէ առաջ բեղմնաւոր դաստիարակ մը եղած է, յաջորդաբար ուսուցչի եւ վարիչի պաշտօններ վարելով Միաբանութեան այլ եւ այլ վարժարաններուն մէջ։ Իր հասցուցած աշակերտները, մասնաւորաբար անոնք՝ որոնց դաստիարակը եղած է Վիէննայի Մխիթարեանց Պոլսոյ վարժարանին մէջ, մեծ մասամբ բարձր դիրքեր գրաւած են, ու տակաւին մինչեւ այսօր երախտագիտութեամբ կը յիշեն այն խնամոտ հոգածութիւնը, որուն Այտընեան առարկայ դարձուցած էր զիրենք։

Միւս կողմէ, իբր գրչի մարդ, իր դերը շատ նշանակելի պիտի մնայ մեր գրականութեան մէջ։ Բանասիրական կարգ մը հետազօտութիւններ՝ որոնց մէջ մասնաւորաբար պէտք է յիշատակել Ագաթանգեղոսի գրչագրին կրկնագիր ըլլալուն յայտնութիւնը, մեր լեզուին համար ունեցած են իրենց մէկէկ աւելի օգուտները։ Իր «Քննական Քերականութիւն»ը որ միակը պիտի բաւէր արդէն հռչակ մը նուիրագործելու, բոլորովին ճշդած է մեր գրականութեան մէջ բռնելիք դիրքը, դիրք մը որ անվիճելիօրէն բարձր է, եւ որուն քով, նոյն իսկ իրմէ շատ աւելի վերջերը եկող բազմաթիւ քերականներ մինչեւ անգամ շուք մը չեն կրցած երկարել։ Եւ արդէն, աշխարհաբարի այդ հսկայ ու տարածուն ուսումնասիրութիւնը չէ՞ մի որ այնչափ ատեն ամէնէն գլխաւոր աղբիւրը եղած է բոլոր քերականութեամբ զբաղողներուն, անսպառ դրամագլուխ մը որ ի՛նչ կերպով ալ, ի՛նչ համեմատութեամբ ալ շահագործուի, միշտ պիտի մնայ այդպէս, պարարտ ու նիւթալից։ Այդ անզուգական գործը, — որուն որչա՛փ յոգնութեամբ ու աշխատութեամբ պատրաստուած ըլլալը դիւրաւ կրնայ յայտնուիլ՝ եթէ երբեք անգամ մը թղթատուելու ըլլայ, — կը կարծեմ որ պէտք եղածին պէս չէ գնահատուած տակաւին մեր լեզուաբաններուն, մեր բանասէրներուն կողմէ, հոգ չէ թէ անոնց բովանդակ հմտութեան միակ ընդունարանը եղած ըլլայ։ Բանասէրներու խումբ մը շարունակ այդ գործին անունով ճառած է, այդ գործին անունով վճիռներ արձակած, տեսութիւններ պարզած է, եւ իրենցմէ ոչ ոք մտածած է լիակատար ուսումնասիրութեամբ մը պարզել գործ մը, որուն ծանօթացումը ամէն բանէ առաջ երախտագիտական պարտք մը պէտք էին նկատել իրենց համար։ Հիմայ սակայն ուր առիթը, — հոգ չէ թէ ցաւագին առիթ մը, — կը ներկայանայ այսպէս, — լաւ կ'ըլլայ որ լեցուի այդ պակասը։ Եւ ան որ այդ երախտագիտական պարտքը հատուցանելու մտածումը պիտի ունենայ, թող չմոռնայ իր ուսումնասիրութեան ճակատը արձանագրելու Այտընեանի Քննական Քերականութեան յառաջաբանին հետեւեալ տողերը. — «Ոչ մեր եւ ոչ բազմութեան բաղձանացը կամ զգացմանցը յարմարելն էր որ յորդորեց զմեզ յանձն առնուլ նոր լեզուի գործածութեանը քանի մը խօսք ի նպաստ խօսելու։ Վստահ ենք որ յայսմ մասին մեր դիտաւորութիւնը թարգմանի կարօտութիւն չունենար, որ եթէ ոմանց թերեւս սիրելի է Նորը (լեզուն) վասն զի նոր է, մեզի Նորն (լեզուն) ընդունելի է՝ վասն զի պատշաճ է։ — Քիչ մը վերը, դիտմամբ ստորագրեցի «քանի մը խօսք ի նպաստ խօսելու» բառերը։ Այն ուռուցիկ յատկութիւնները որոնցմով փքած են մեր այս օրուան շատ մը ինքնակոչ բանասէրներն ու լեզուագէտները, որչա՛փ դատապարտելի կը դառնան այդ համեստութեան ու պարզութեան քով։ Ամբողջ տարիներու հետազօտութեանց, ուսումնասիրութեանց արդիւնքը եղող այդ գործին համար, Այտընեան, — ինքնին անվիճելի լեզուագէտ մը եւ բազմաթիւ լեզուներու հմուտ, — «քանի մը խօսք ի նպաստ խօսիլ» որակումը միայն կու տայ, բան մը որ թերեւս հէքեաթային երեւայ մեր այսօրուան յաւակնոտներուն։ Այստեղ՝ թերեւս աւելորդ չըլլայ յայտնել նաեւ սա կէտը թէ առանց Այտընեանի այդ գործին, շատ մը աշխարհաբարի քերականութիւններ թերեւս բնաւ գոյութիւն չպիտի ունենային այսօր։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի)

ՄՈՒՇ, 25 Յունիս

Ինչպէս յայտնի է, հերուընէ ի վեր խումբ մը Թեմացի աղքատ եւ որբ տղաք՝ մօտ 20 հոգի՝ հաւաքուած են Մատնավանքի մէջ, Փոխանորդ Տ. Վահան վարդապետի միջոցաւ, ու պատսպարուելով դպրոցական յարկին մէջ՝ կը խնամուին ու կը դաստիարակուին ուսուցիչ Պ. Ղուկաս Երամեանի հսկողութեան ներքեւ։ Մատնավանքի այս որբանոց-դպրոցը ո՛ եւ է թոշակ կամ նպաստ չընդունիր, մինչ դեռ ամէնէն կարօտն է։ Արդէն Մատնավանք աղքատիկ ու քայքայուած հաստատութիւն մըն է. առաջին անգամն է որ հոն 20 մանուկներ կը գտնուին, գիր կարդմունքի հետեւելու։

Պատր. Փոխանորդ Տ. Խորէն Ծ. Վ. տեսնելով այս որբանոցին արգահատելի վիճակը՝ երկու անգամ մասնաւոր նպաստներ յատկացուց, անոնցմէ ամէնէն չքաւորներուն զգեստ եւն. հայթայթելու համար։ Որչափ որ այս տեսակ մարդասիրական նպաստներ գոհունակութիւն պատճառեցին, բայց քանի որ յարատեւ բան մը չէին, բնականաբար փափաքուած դարմանը չէին տար, որով անոնց խնամարկութիւնը օրէ օր լքուելու վրայ է՝ վանքին նիւթական անձեռնհասութեան երեսէն։ Այս կացութենէն ստիպեալ՝ Մատնավանքի որբերը այս անգամ Պատր. Փոխանորդ Հօր միջոցաւ Ս. Պատրիարք Հօր գթութեան ու բարեսէր զգացմանց կոչում ըրած են, գոնէ, տարեկան դուզնաքեայ նպաստ մը սահմանուի ի վարձ ուսուցչի եւ հոգացուելու համար զգեստներու պէտքը։ Որբերը գոհունակութիւն յայտնած էին որ հոգեւոր հաստատութեան մը մէջ կը պատսպարուին, ու լիայոյս են թէ իրենց աղերսը անհետեւելի չպիտի անցնի։

*** Ըստ սովորութեան ինչպէս ամէն տարի, այս տարի ալ տեղական կառավարութիւնը որոշեալ պաշտօնեաներուն եւ գօնտիւքթօրին միջոցաւ առաջ կը տանի Մուշէն-Բաղէշ խճուղիին շինութիւնը. որոշուած է նոյնպէս նորոգել Մեղրագետին կամուրջը, որ Մուշէն Կարին շինուելիք խճուղիին վրայ է։ Երկու շաբաթ առաջ կառավարիչ փաշան կամուրջին վայրը այցելելով՝ հարկ եղած հրամանները տուած է նորոգութեան ձեռնարկելու, որ ինչպէս կ'իմանանք արդէն սկսուած է։

*** Լարախաղացներ — փէհլիվաններ այս տարի ալ գործի վրայ են, անցեալ շաբթու երեք փէհլիվան տղաք քաղաքս գալով կառավարիչ փաշայի արտօնութեամբ լարերու վրայ տեսակ տեսակ խաղեր ձեւացուցին։ Ասոնց մէջ կը գտնուէր փոքրիկ տղայ մըն ալ, 8-9 տարեկան, որ խոշոր ձողը ձեռքին՝ կ'երերար լարին վրայ, օգնութեան կանչելով սուրբ Կարապետը եւ մարմար գերեզմանը։ Ինչպէս յայտնի, այս կողմի բոլոր լարախաղացներուն պաշտպան սուրբն է Մուշի սուրբ Կարապետը։ Հերու 20-30 հոգի, փոքրիկ հօտաղներէն՝ լարախաղացի մարմաջով բռնուեցան։ Այս տարի ալ ոչ նուազ են այդ տեսակները։ Ասոնցմէ մաս մը գիւղեր շրջելով իրենց հունարներն ու խաղերը կը ցուցադրեն, վաղեմի տաւուլ-զուռնայով։

*** Դաշտի գեղերէն տեղ տեղ անձրեւ նուազ տեղաց, անոր համար գարնացան ցորեններէն մաս մը աղաղուն մնացած են, ինչպէս կ'ըսուի։ Ասով մէկտեղ աշնցաններն ու վաղ-գարուն սերմանուածները լաւ են. ու յուսալից ենք որ այս տարի ալ ցորենը քիչ շատ գոհացուցիչ բերք մը ունենայ։ Հրապարակի վրայ փառք Աստուծոյ անոր գինը դեռ մատչելի է, այնպէս որ կոտ մը ցորենը 4-4½ եւ բարձրագոյն 5 ղուրուշի կը ծախուի։ Նոր հունձքը գրեթէ հասած է եւ տեղ տեղ գարիները սկսած են հնձել։

*** Ս. Առաքելոց վանքի վաղեմի վանահայր Տ. Յովհաննէս Ծ. վարդապետի ծերութեան պատճառաւ՝ Տ. Խորէն վարդապետ՝ Պատրիարքարանի առաջարկած էր որ Մշեցի Տ. Յովհաննէս վարդապետ Յակոբեանը (Բաբերդի նախորդ Տեղապահը) օգնական նշանակուի եւ Մուշ ղրկուի։ Տ. Յովհաննէս վարդապետ հրաժարելով կը հրաժարի, մինչդեռ ինքը կրնար Մշոյ վանքերուն մէջ օգտակար ըլլալ իր հոգեւոր ծառայութեամբ։ Տ. Յովհաննէս վարդապետ, եթէ չեմ սխալիր՝ Մշոյ Ս. Յովհաննու միաբան է. փոխանակ ուրիշ վանքերու, աւելի լաւ չէ՞, որ իր ծանօթ միջավայրին մէջ ծառայէ, եւ ուր իր ներկայութեան ալ ա՛յնքան պէտք կը զգացուի։ Կը յուսանք թէ Հայր սուրբը՝ վերջապէս պիտի համակերպի Պատրիարքարանի տնօրինութեան, ու յանձն պիտի առնէ Մշոյ վանքերէն մէկուն մէջ իրեն առաջարկուած հոգեւոր ծառայութիւնը։

*** Մշոյ Հռոմէական-Հայոց Առաջնորդ Գերապայծառ Տ. Ներսէս եպիսկոպոս Ճնտոյեան, որ ամիս ու կէս առաջ վերադարձած էր Վանէն, վերջերս կատարեց եկեղեցական հանդէսով հիմնարկէքը Մշոյ դաշտի իր Թեմական գիւղերէն Օղունքի եկեղեցիին, որուն մատուռը թէեւ քարուկիր, բայց աղօթատունը քայքայուն վիճակ մը ունէր։ Նոյն օրը Հայ-Հռոմէականներու բաւական ստուար թիւ մը ներկայ գտնուեր է այս հանդէսին, որուն ներկայ էին նաեւ Մուշի Մխիթարեան վարժարանի տեսուչ Հայր Անանիա Փոնտագեան, ինչպէս եւ Նորշէնի, Սաւինչի, Օղունքի վարդապետները եւլն. դպրութիւնը վարեր են Մխիթարեան վարժարանի երկու ուսուցիչներ եւ երգեցիկ աշակերտներու խումբը։ Տ. Ներսէս եպիսկոպոս մտադիր է Օղունքի մէջ հիմնել վարժարան մըն ալ, ինչպէս ըրած է Սաւինչի եւ Նորշէնի մէջ։ Սաւինչի վարժարանը ճաշակաւոր ու գեղեցիկ շէնք մըն է։

*** Ս. Կարապետի վանքի տաճարին զանգակատունը թէեւ նորոգուած, բայց գերեզմանի եւ Ս. Ստեփաննոսի վկայարանին գմբէթները տակաւին նոյն խարխլութեան մէջ են։ Ասոնց նորոգութեան պիտի ձեռնարկուէր այս տարի, բայց հերուան վարպետը, Մշեցի որմնադիր Մկրտիչը, որ բնածին հանճար մըն էր, այս ձմեռ մեռաւ թիֆօյէ, տակաւին երիտասարդ ու հիմա միաբանութիւնը չուարած է գործի ձեռնարկելու, որովհետեւ վարպետ չկայ. կ'ըսուի թէ Քղիէն բերել պիտի տրուի, եթէ պատուած նպաստները հասնին։ Հակառակ ա՛յնքան ակնկալութեանց, ցաւալի է տեսնել որ ամէն աղերսու կոչ ապարդիւն մնացին տոհմական այս մայրավանքին վերաշինութեան համար։ Վերջապէս դեռ չերեւցաւ բարերար ունեւոր մը, որ ձեռն կարկառէր վարդայեւ Սբբ Կարապետի նորոգութեան, այն սրբավայրին՝ ուր ա՛յնքան աղօթողներ եւ ուխտաւորներ կը դիմեն եւ ո՛ւր ա՛յնքան սրբութիւններ կը հանգչին։

*** Քաղաքիս Հռոմէական-Հայոց Մուրատ-Մխիթարեան վարժարանի աշակերտներու տարեկան քննութիւնները սկսած են կատարուիլ ամսոյս 15էն ի վեր։ Քննութիւնները տեղի կ'ունենան Առաջնորդարանի սրահին մէջ, նախագահութեամբ Տ. Ներսէս եպիսկոպոսի. քննութիւնները կը վարեն՝ ինչպէս ամէն տարի, այս անգամ ալ տեսուչ Հ. Անանիա Փոնտագեան եւ Գալուստ էֆէնտի Անդրէասեան, վարժարանին ուսուցիչներուն հետ մէկտեղ։

Քաղաքիս Հայ-Հռոմէականներէն շատերը ներկայ կը գտնուին. Թուրքերէնի քննութեան ներկայ էին նաեւ Մէարիֆի ներկայացուցիչը, ոստիկանութեան գոմիսէրներէն ոմանք, Թաղապետական բժիշկը եւլն.։ Պատր. Փոխանորդ Տ. Խորէն վարդապետ եւս անցեալ երեքշաբթի ներկայ գտնուեցաւ։ Աշակերտները ընդհանրապէս գոհացուցիչ կերպով կ'անցընեն քննութիւնները։ Այս վարժարանը այս տարի պիտի ունենայ Զ. դասարան մըն ալ։

Գ.

Մեքենավար մը քննութեան կը ներկայանայ։

— Գիտէ՞ք ինքնաշարժ կառք մը վարելու կանոնները, կը հարցնէ քննիչը։

— Այո՛, պարոն, կը պատասխանէ մեքենավարութեան թեկնածուն. առաջին կանոնն է արագութիւնը կրկնապատկել, մարդ կոխոտելէն յետոյ։

ՆԱԽԱԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ՍԽԱԼՆԵՐԸ

ԺԳ.

Բոլոր մեր ըսածներէն կը բղխի սա գաղափարը թէ, եթէ ուսման նպատակը որոշապէս սահմանուած ըլլար, նաեւ արդէն՝ անոր ձգտելու կարողութիւնն ու եղանակը, որոշուած պիտի ըլլային նաեւ դասերուն չափն ու աւանդման կերպը։ Փոխանակ ուսո՛ւմը ծրագրելու, անոր նպատակը, ուսմի չափը որոշելու՝ ուսումը կազմող դասերը որոշուած են, մտածելով հաւանօրէն թէ երբ մասերը ճշդուին ամբողջը ձեւացած կ'ըլլայ ինքնիրեն։ Բայց ամբողջին աւելի կամ նուազ պայծառ գաղափարն է որ պիտի գտնէ ու ճշդէ զայն կազմող տարրերուն տեսակն ու չափը։ Ի սկզբան բնականօրէն այս դրութիւնն էր որ կը տիրէր. եւ ուսմանց մասերու ձեւացման բնականութիւնը իր կարգին առաւելապէս տրամադրած է ուսումնական ամբողջազրկութիւնը. մասե՛ր միայն կան. հրէշաձեւ մասերու ցաւալի գումար մը միայն։ Պէտք է որ ուսման մասերը համերաշխ ըլլան, չափաւորուելով, առանձին ինքնութիւններէ զրկուելով, յաւակնոտ ու անկախ մասնագիտութիւն մը դառնալէ դադրելով, եւ մատչելի համայնագիտութեան մը բնական, ճիշդ, առողջ ամբողջին ի կազմութիւն ուղղուելով։ Պէտք է որ դասերու անունները առանձին արժէք չունենան դեռ մեծ մասամբ. պէտք է որ հրագիտութեան անունով չսովրին տղաքը հրագիտութեան դասերը. ո՛չ պատմութեան անունով՝ պատմութիւնները, ո՛չ աշխարհագրութեան անունով՝ աշխարհագրականները։ Ասոնց ամէնը պէտք է սովրին ուսման անունով։ Յետոյ է որ, այսինքն երբ նախակրթութիւնը պիտի ամբողջանայ, կրնան գիտնալ թէ մարդուն միտքը անկարո՛ղ ընդհանրապէս ընդունելու բոլոր կարելի ուսումը, ստիպուած են մարդիկ զբաղիլ ուսման զանազան մասերով միայն, որոնց համար մասնաւոր հակում մը ունեցած կ'ըլլան. այն ատեն կը հասկնան թէ ի՛նչ խորութիւններ որ գիտեն կամ դեռ կրնան գիտնալ աշխարհի մասերուն նկատմամբ՝ կը վերաբերի աշխարհագրութեան, եւն.։ Անուններու այս բաժնումը թերեւս դժուարին ըլլայ, քանի որ ատիկա խիստ բնականօրէն բուսած բաներ գաղտնապահել պիտի ըլլար, անոնց համար որ սովորութեան գերի են մանաւանդ քան բանականութեան տէր։ Միթէ կրնա՞նք հրաժարիլ գիտութեանց անունը կրելէ ... մինչ որ անունը միայն գիտենք, եւ մեր յաւակնութիւնները մեր սերունդներուն փոխանցելէ աւելի բան չենք ըներ։

Արդարեւ եթէ սեղանին վրայ բազմազան ու նոյն իսկ հաճելի ուտելիքներ գտնուին, յոյժ բնականօրէն ազատ կը զգամ ինքզինքս գոնէ մէկ երկու տեսակ կերակուր մերժելու, բաւական ախորժած չըլլալով անոնցմէ, եւ կամ, չմերժելու համար, հազիւ ճաշակելու։ Բայց նոյն բանը չեմ կրնար ընել, երբ տրուած ըլլայ միակ հաճելի կերակուր մը. եթէ մանաւանդ բաղկացած ըլլայ բազմազան ու տարբեր կերպով սնուցիչ նիւթերէ, որոնց մէջ ալ հոս ընտրութիւն ալ չեմ կրնար ընել։ Երբ աշխարհագրութեան դասէն բաւական ախորժած չըլլան տղաք՝ կ'ըսեն. «Ես նաւապե՞տ պիտի ըլլամ։» Ես, զոր օրինակ առեւտրական դասին համար կը մտածէի. «Վաճառական չպիտի ըլլամ ես։» Ամէն տղայ կատարելապէս իրաւունք ունի իր չսիրած ճիւղին համար նմանօրինակ փաստաբանութիւն մը ընելու։ Բայց տղաքը ինչե՞ր կը սովրեցնեն։ Այդ կերպ դժկամակութեամբ ո՛չ ապաքէն տղաքը կ'ըսեն մեզի. «Վերջապէս ես միեւնոյն ատեն թէ՛ վաճառական, թէ՛ գիտուն,

---

ՆՈՐ ԷՋ (53)

ԴԱՏԱՐԿԱՊՈՐՏԸ

ԺԶ

Մինչ Թիպիւրս իր թեւը կ'երկարէր, Պրիսը բռնելու համար, այս վերջինը ատրճանակ մը հանելով ձիուն թամբին մէջէն, Թրըլլաքի գլխուն պարպեց։ Ազնիւ կենդանին իսկոյն տապալեցաւ, եւ Թիպիւրս, առանց կարեւորութիւն ընծայելու Պրիսի հայհոյանքներուն, որ ձիուն տակ մնացած էր, սկսաւ սրարշաւ ընթանալ դէպ ի դղեակը։

Սակայն այնպէս կը թուէր թէ Պրիս չպիտի կրնար յաջողապէս ի գլուխ հանել իր գործը։ Մօտակայ պանդոկէ մը իմացուելով հրազէնին ձայնը, քանի մը կոնծողներ դուրս նետուեցան, որոնց մէջ կը գտնուէր նաեւ Պօնէ։ Պրիս միշտ վազցնելով իր ձին, քանի մը քայլ միայն հեռու կը գտնուէր հոն նստողներու խումբէն։ Թիպիւրս թէեւ վիրաւորուած, իր բոլոր ուժովը կը վազէր, գոչելով.

— Օգնութեան հասի՛ր Լըկօլլօ, օգնութեան հասի՛ր. սա աւազակին ոսկորները կոտրէ՛։

Իր բարեկամին աղաղակներուն վրայ, Լըկօլլօ ճամբուն վրայ դնաց տեղաւորուեցաւ, եւ առանց ահաբեկելու Պրիսի սպառնալիքներէն, ձիուն վրայ նետուեցաւ եւ անոր սանձէն բռնեց, այնպիսի քաջութեամբ մը, որ սովորական չէր Հայր Պօնէի տարիքը ունեցողի մը համար։ Պրիս թէեւ նուազ քաջասիրտ չէր, բայց տեսնելով որ անօգուտ էր դիմադրել այդքան բազմաթիւ թշնամիներու դէմ, իր սովորական պաղարիւնութիւնը վերստանալով՝ թամբին մէջ զետեղեց հրազէնը եւ Թիպիւրսի դառնալով, ըսաւ.

— Կը բարեհաճի՞ք ինծի ըսել թէ ինչո՞ւ համար կը հետապնդէք զիս կէս ժամէ ի վեր։

Թիպիւրս չպատասխանեց այս հարցման, այլ իր խօսքը Պօնէի ուղղելով ըսաւ.

— Սա անպիտանը ձիէն վար ա՛ռ։

Հազիւ հրամանը տրուած, Լըկօլլօ Պրիսի մէկ սրունքէն բռնեց, որ իսկոյն գլտորեցաւ ճամբուն եզերքը։

— Լա՛ւ բռնէ՛, ըսաւ Թիպիւրս։

Եւ մինչ այս պատուէրը ճշդապէս կը գործադրուէր, Թիպիւրս կը խուզարկէր իր յաղթուած հակառակորդին գրպանները, ուրկէ անմիջապէս դուրս կը հանէր Պ. տը Թրէմինայի կտակագիրը։ Յետոյ իր բարեկամին՝ Լըկօլլոյի ձեռքը սեղմելով՝ Պրիսի ձիուն վրայ հեծաւ եւ սկսաւ սրարշաւ ընթանալ։ Բայց հազիւ քիչ մը ճամբայ առած, կանգ առաւ յանկարծ, եւ նշան ըրաւ Հայր Պօնէի որ իրեն միանայ։ Երբ ծերունին իր քով հասաւ.

— Թրէմինա մարքիզը այս առաւօտէն հիւանդացաւ, ըսաւ Թիպիւրս։

— Ինչո՞ւ համար չկանչեցին զիս, պատասխանեց Պօնէ։

— Իրաւունք ունիս, ըսաւ Թիպիւրս ժպտալով։ Առջի անգամին այնքան առիթ տուիր որ ...

— Բայց կարծեմ օգուտը տեսաւ։

— Չեմ յուսար որ այս անգամ դիւրաւ ապաքինի, ըսաւ Թիպիւրս գլուխը երերցնելով։ Առայժմ խեղճ ծերունին անկողնոյ կը ծառայէ, եւ ես ստիպուած եմ թերեւս մինչեւ վաղը իրիկուն բացակայ գտնուիլ դղեակէն։

— Էհ ուրեմն, ինչ կայ, հարցուց Լըկօլլօ։

— Պէտք է որ Թրէմինա դղեակը երթաս եւ հոն սպասես իմ դարձիս։

— Ի՞նչ պիտի ընեմ Թրէմինայի դղեակին մէջ։

— Մի՛ մոռնար հետդ առնելու հին քարաբինդ։

Յետոյ Պօնէի ականջին ի վար ըսաւ սա խօսքերը, աւելի կարեւորութիւն ընծայելու համար անոնց։

— Վաղը դղեակը աւազակներու կողմէ պիտի կողոպտուի։ Ուստի գնա՛ դղեակը սպասէ ինծի եւ եթէ մարքիզը մեռած է, լաւ հսկէ՛ մարքիզուհիին վրայ։

— Շա՛տ լաւ կ'երթամ, վա՜յ յարձակող աւազակներուն։

Իսկոյն Թիպիւրս խթանեց ձին եւ կողմնակի ճամբէ մը հեռացաւ։ Այդ միջոցին Պրիս իր ճամբան կը շարունակէր դէպի դղեակ, որսորդութեան եղանակ մը մռլտալով քիթին տակէն։

Մինչ օրիորդ Էլիզապէթ Բրամթէնրոտ կը ջանար իրենները քաջալերել, ծառայ մը իմացուց Վէրնէօյլ կոմսին գալուստը։ Այս անունը լսելուն պէս, պատանի աղջիկը սարսռաց եւ դէպի սրահին դուռը վազեց։ Ամէն ոք սկսաւ դիտել զայն։ Միեւնոյն ատեն, երիտասարդ մը երեւցաւ սեմին վրայ, երեսուն տարեկան թերեւս։ Բայց իր դիմագծերուն փափկութիւնը, իր մորթին գոյնին թափանցկութիւնը, իր նայուածքին քաղցրութիւնը եւ իր դէմքին շուրջը գտնուող խարտեաշ մազէ գանգուրները ապացոյց մըն էին թէ իր տարիքը երեսունէն վար ըլլալու էր։ Հասակը փոքր էր եւ մարմնին համեմատութիւնները քիչ մը տխեղծ, բայց իր ազնուակերպարանքը, իր ճկուն ու ազնուապետական շարժումները երեւան կը բերէին անոր մէջ գերազանցապէս տիրապետող ու հրամայող նկարագիր մը։ Բերանը շատ մեծ թերեւս, մեղկ ու հեշտագին ծիրով մը կը բացուէր, բայց իր հռոմէական քիթը եւ իր ճակտին լայն թեքահարթութիւնները, իրենց հաստատուն շրջագիծերով՝ գրգռիչ, այլ զգուշաւ ժպիտ մը առաջ կը բերէին։ Այս ամէն մանրամասնութիւնները վեհութեան ու քաղցրութեան խառնուրդ մը կը ձեւացնէին, որ սարօրինակ հրապոյր մը կը ծաւալէր երիտասարդին վրայ։ Իր շնորհալի դէմքը համակրութիւն եւ յարգանք կը ներշնչէր. մարդ բնազդօրէն կը զգար թէ զայն ճանչցողը չէր կրնար չսիրել զայն։

Կոմս Վէրնէօյլ բարեւեց եւ իր նայուածքը յամրօրէն պտըտցնելէ յետոյ ներկաներուն վրայ, օրիորդ Բրամթէնրոտի դարձաւ եւ ըսաւ.

— Ձեր եղբայրը հոս չեմ տեսներ. Պ. Ֆիլպէր մեկնած չէ՞ միթէ։

— Այսօր կը սպասէի գալուն. անշուշտ մեզի հետ է, պատասխանեց Էլիզապէթ։

— Ահ գիտեմ, նախընթաց օր հանդէս կար Թիվոլիի մէջ. Բարիզէն կը հեռանա՞յ մարդ այդ օրերը։ Պարոններ, Թիվոլին գիտէ՞ք։

Այս հարցումին վրայ՝ բոլոր երիտասարդները սկսան իրարու նայիլ զարմացմամբ։ Օրիորդ Բրամթէնրոտ ինքն ալ թեթեւապէս շփոթահար, գետնէն վերցնել ձեւացուց իր հովհարը, իր տագնապը պարտկելու համար։

(Շարունակելի)

Թէ՛ պատմագէտ, Թէ՛ նաւապետ չեմ կրրնար ըլլալ։» Վասն զի մեր նպատակը ահա այսպէս բան մը ընել է տղան։ Բայց եթէ մարդու մը համար դժուար է այդ ամէնը միասին ըլլալ, նոյնքան դըժուար չէ՞ տղու մը համար, — համեմատութիւնները պահելով։ Ինչ թօհաֆ մանկավարժութիւն։ Տ. Զ.

Արտաքին Լուրեր

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Լորտերու ժողովին մէջ. — Լորտ Լանստաունի յայտարարութիւնները. — Անգլիոյ եւ Իտալիոյ համաձայնութիւնը. — Երկու երկիրներուն յարաբերութիւնները։

Լոնտոն, 18 յուլիս.—Լորտերու այսօրուան ժողովին մէջ, արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լանստաուն հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ անգլեւիտալեան յարաբերութեանց վրայ։ Այդ յարաբերութիւնները, ըսաւ նախարարը, ճըշմարտապէս սիրալիր ու բարեկամական են։ Անգլեւֆարնսական դաշնակցութեան բընոյթն ունեցող ո եւ է դաշնակցութիւն չէ կնքուած երբեք երկու ազգերու միջեւ, բայց սա ալ ստոյգ է թէ կարծիքի փոխանակութիւններ կատարուեցան երկու կառավարութեանց միջեւ։ Երկուքն ալ կը փափաքէին որ իրաց կացութիւնը պահպանուի Միջերկրականի մէջ։ Անշուշտ Իտալիա ալ պիտի ուզէ որ Անգլիա աջակցի ի հարկին։ Լորտ Լանստաուն յաւելց. «Այս քաղաքականութեան պարզումը չէ ներմուծուած ոեւէ դաշնակցութեան մէջ։ Երբեք բան մը չենք փոխած մեր այս քաղաքականութեան մէջ եւ նորէն առաջ կը բերենք Իտալիոյ համար ունեցած մեր բարեկամութիւնը, իրաց կացութիւնը անփոփոխ պահելու համար մեր ունեցած փափաքը եւ այն յոյսը թէ Իտալիա մեզի պիտի աջակցի ի հարկին։ Դըժուարութիւններ չենք ունեցած Իտալիոյ հետ, բացի քանի մը խնդիրներէ, որոնք բացատրութեանց կը կարօտէին։ Ասոնցմէ մէկն էր Հապէշիստանի իտալական գաղթավայրին խնդիրը։ 1899ին, Լորտ Սոլզպէրի ֆրանսական կառավարութեան հետ համաձայնեցաւ այս խնդրին վրայ, եւ անժխտելի է որ այդ համաձայնութիւնը երկիւղ պատճառեց իտալական կառավարութեան։ Անիկա կարծեց թէ այդ համաձայնութիւնը՝ մեր կողմէ մտադրութիւն մը կը նշանակէր վրդովել Միջերկրականի իրաց վիճակին պահպանումը։ Իտալական կառավարութիւնը այս մասին ապահովութիւններ ստացաւ անգլիական եւ ֆրանսական կառավարութեանց կողմէ, ինչ որ կատարելապէս գոհացուցին զինքը։ Անգլիական կառավարութիւնը նաեւ սա ապահովութիւնը տուաւ որ ինք բնաւ չէր փափաքեր Միջերկրականի իրաց վիճակին պահպանումը վրդովել։» Լորտ Լանստաուն յետոյ ակնարկեց այն աջակցութիւնը զոր Անգլիա ստացաւ Իտալիայէ, Սոմալիներու ծովեզերքին վրայ, քինի ցեղապետի մը դէմ կատարուած պատերազմական գործողութեանց միջոցին. Իտալացի սպայ մը կ'ընկերակցէր անգլիական զօրքերուն, եւ իտալական նաւեր կ'արգիլէին զէնքի ներածումները։ Լորտ Լանստաուն յաւելց. «Կատարելապէս կը ձայնակցիմ Լորտ Սբէնսէրի խօսքերուն իմաստին ֆրանքօ-իտալեան համաձայնութեան։ Այդ խնդիրը Անգլիոյ մէջ ո եւ է վախ առաջ բերելու բնոյթ չունի։ Ըսին թէ կորսնցուցած էինք Իտալիոյ դաշնակցութիւնը եւ թէ Իտալիա Ֆրանսայի գիրկը նետած էր։ Բոլորովին ընական կը գըտնենք որ բարեկամական յարաբերութեան մէջ գտնուիլ իր զօրաւոր դրացիին հետ։ Գալով մեզի, մեր շահը կը պահանջէ որ Իտալիա բարգաւաճի եւ մենք չպիտի վըրդովինք, երբ Ֆրանսայի հետ կնքած իր համաձայնութեամբ Իտալիա բարւոքէ իր միջազգային կացութիւնը։ Չկայ տէրութիւն մը, որուն հետ սիրալիր յարաբերութիւններ ունենալու չփափաքինք, եւ իմ գիտցածս, չկայ տէրութիւն մը, որուն հետ աւելի բարեկամական յարաբերութիւններ ունենանք։»

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Լորտ Լանստաունի յայտարարութիւնները Լորտերու ժողովին մէջ.—Երկաթուղիներու եւ հատուցման խնդիրը.— Անգլիոյ քաղաքականութիւնը.— Թիէն-Ցինի յանձնումը։

Լոնտոն, 18 յուլիս.—Այսօրուան Լորտերու ժողովին մէջ, Լորտ Սբէնսէր կարգ մը հարցումներ ըրաւ Չինաց վրայ։ Արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լանստաուն պատասխանեց, հետեւեալ կերպով պարզելով Չինաց կացութիւնը.— «Կառավարութիւնը կը կարծէ գիտնալ թէ մեծ պարիսպէն անդին տարածուող երկաթուղի գիծը հետ պիտի դարձուի վեց ամսուան ժամանակամիջոցի մը մէջ, ինչ որ բերանացի կերպով հաղորդուած է, եւ թէ Նիու-Չուանկ Չինաց պիտի յանձնուի վեց ամսուան երկրորդ շրջանին մէջ, բայց հաւանական է որ ռուսական իշխանութիւնները տրամադիր ըլլան Նիու-Չուանկը յանձնել այն ատեն՝ երբ Թիէն-Ցինը հետ դարձուի Չինացիներուն։ Անգլիական կառավարութիւնը բոլորովին պատրաստ է Չինաց յանձնել մեծ պարիսպէն ասդին գտնուող երկաթուղիի գիծին մասը, բայց նախ պէտք է ապահովուիլ թէ բաւարար զգուշութիւններ ձեռք առնուած են, բրիտանական շահերը ապահովելու եւ երկաթուղին իբր հաղորդակցութեան միջոց գործածելու ծովուն եւ Պէքինի միջեւ։ Դժուարութիւններ ծագած են Չինաց եւ ուրիշ տէրութեան մը միջեւ, ինչ որ արգելք եղած է այս գործը կարգադրելու Չինաց հետ։ Որքան ատեն որ այդ դըժուարութիւնները չհարթուին, պարտինք զինուորական կերպով գրաւել երկաթուղիի գիծը։ Սակայն հաւանական չէ որ այդ դժուարութիւնները ծանր հանգամանք մը առնեն։»

Գալով հատուցման խնդրին, նախարարը յաւելց.— «Անգլիա թշնամական զգացումներ չի տածեր Չինաց նկատմամբ։ Կառավարութիւնը առաջարկած է որ առաջին ութը տարուան համար, տէրութիւնները ալ աւելի գումար մը չընդունին քան այն գումարը, զոր պիտի ստանային, եթէ հաշտութեան բրոթօքոլին ստորագրուած ատեն Թաէլին ունեցած արժէքը անփոփոխ մնար։ Սկզբամբ, այս առաջարկը բնաւ քաջալերութիւն չգտաւ միւս տէրութեանց կողմէ, բայց յետոյ տեղեկացաւ որ Անգլիա միակը չէր կարծող թէ Չինացիներուն պէտք էր օգնել որոշեալ չափով մը։ Մէթոտներու մասին տարբերութիւն կրնայ ըլլալ, բայց նպատակը միեւնոյնն է։ Մեր բոլոր ճիգերը պիտի թափենք, համաձայնութեամբ գործելու համար միւս տէրութեանց հետ, որովհետեւ այդ կերպով Չինաց եղած աջակցութիւնը աւելի մեծ պիտի ըլլայ, քանի որ Անգլիա տրամադիր չէ այդպիսի զոհողութեան մը բեռը կրելու։ Եթէ ուրիշ ո եւ է տէրութիւն չուզեր աջակցիլ այդ բանին, կառավարութիւնը պիտի ջանայ, անկեղծ կարծիքներու փոխանակութեամբ, ընդունիլ տալ հասարակաց քաղաքականութիւն մը եւ հասարակաց մէթոտներ։»

Լորտ Լանստաուն յետոյ պարզեց Անգլիոյ հետեւած քաղաքականութիւնը Չինաց մէջ.—«Պիտի զգուշանանք այն ամէն միջամտութենէ որ կը ձգտի Չինաց վնասելու։ Ո եւ է ջանք չպիտի խնայենք ամբողջ աշխարհի ազատ վաճառականութիւնը ձեռք ձգելու համար եւ միւս տէրութեանց հետ համաձայնութեամբ պիտի գործենք։»

—Պէքինէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Չինկ իշխանը երէկ ծանուցագիր մը ստացաւ, որուն համաձայն, Թիէն-Ցին Չինաց պիտի յանձնուի օգոստոս 15ին։ Այդ թուականին, Եուան-Շի-Քայ Թիէն-Ցին պիտի փոխադրէ փոխարքային ապարանքը, որ Բաօ-Թինկ-Ֆուի կը գտնուի հիմա։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Կրօնական միաբանութիւններ. — Նախարարական հրամանագիրը. — Ժիւլ Ֆէրրիի արձանը. — Երկրաբանական գիւտ մը։

Բարիզ, 19 յուլիս. — Քանի մը լրագիրներ ծանուցին թէ իրա՞ւ է որ նոր եւ գաղտնի շրջաբերականով մը նախարարութիւնը ծանուցեր է գաւառային կառավարիչներուն որ որոշեալ պայմանաժամի մը մէջ փակեն կրօնական միաբանութեանց վերաբերեալ այն վարժարանները որոնք աշխարհական վարժարան չունեցող համայնքներու մէջ կը գտնուին, եւ իրականին մէջ, եւ ոչ իրաւունքով, թաղապետական հանգամանք մը ունին։ Այդ լուրը սխալ է. Նախարարութիւնը այդ տեսակ շրջաբերական մը բնաւ չէ ղրկած։ Կարելի է որ վերոգրեալ պարագային մէջ գտնուող քանի մը վարժարաններ, օրէնքին տրամադրութեանց չենթարկուելու համար, ճշգրիտ տեղեկութիւններ ունենալ ուզելով, նախարարութենէն բացատրութիւն մը խնդրած ըլլան։ Ներքին գործոց նախարարութեան կրօնքներու տնօրէն Պ. Տիւմէ բոլոր այդ խնդրանքներուն պատասխանած եւ հարկ եղած բացատրութիւնները տուած է նախարարական վերջին շրջաբերականին իմաստին համար։ Կ'երեւայ թէ այդ ոչ-պաշտօնական պատասխանը նոր շրջաբերական մը կարծուած է։ Ինչպէս յայտնի է, Նախարարապետը յուլիս 15ի շրջաբերականը միայն ղրկած է՝ միաբանական վարժարաններու փակման մասին։

—Ֆրանսայի զանազան մասերուն մէջ մայրապետները փակեցին իրենց վարժարանները եւ մեկնեցան։ Ուսանողները մինչեւ երկաթուղիի կայարանները խըմբովին հետեւեցան անոնց։ Կարգ մը տեղեր ալ կրօնական միաբանութեանց ի նպաստ արտայայտութիւններ եղան։

Վէրսայլ, 18 յուլիս.— Ժու-ան-Ժոզայի Ժան-տ'Արք վարժարանը փակուելուն առթիւ ուսանողները եւ ծնողքները, ութսունի չափ, թաղապետութեան ներկայանալով բողոքեցին՝ վարժարաններուն փակմանը դէմ, բայց պատասխանուեցաւ իրենց թէ ատիկա 1901 յուլիս 1ի կրօնական միաբանութեանց օրէնքին հետեւանքն է եւ թէ համակերպելէ զատ ուրիշ բան կարելի չէ ընել։ Ծնողքները եւ ուսանողները, այդ յայտարարութեան վրայ, իրենց տեղերը դարձան։

Բարիզ.— Շէյլի մէջ, Բարիզէն քիչ հեռուն՝ խիստ շահեկան առարկայ մը երեւան հանուեցաւ։ Աւազահանքի մը մէջ պեղում կատարուած ատեն, գտնուեցաւ փիղի ակռայ մը՝ 1 մէթր 70 երկայնութեամբ եւ կատարելապէս անաղարտ։ Երկրաբանութեան մասնագէտ մը կրցաւ այդ ակռան անվնաս վերցնել, զոր մտադիր է նուիրել համայնքին թանգարանին։ Այդ գիւտը կ'ապացուցանէ թէ, ինչպէս կարգ մը գիտուններ հաստատած են, շատ հին ժամանակները փիղեր կ'ապրէին այդ տեղերը։

— Տորտոներ շոգենաւը Հայ-Ֆոնկ (Թոնքին) տարաւ Ժիւլ Ֆէրրիի արձանը որ քաղաքին մէկ հրապարակին վրայ պիտի կանգնուի։ Տեղւոյն քաղաքապետութիւնը շինել տուած է։ Արձանին տակը կայ Ֆրանսան որ Թոնքինցի տղայ մը ֆրանսացի տղու մը կը ներկայացնէ, ֆրանսական դրօշին հովանաւորութեանը տակ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Էտուարտ թագաւորը.— Թագադրութեան հանդէսը.—Անգլիոյ գաղթավայրերը.— Պ. Չէմպրլէն։

Լոնտոն, 18 յուլիս.—Քօուզի մէջ այս միջոցիս թէեւ օդը քիչ մը զով է, բայց շատ հաճելի է։ Զբօսանաւին գլխաւոր կողմը վրան մը կանգնուած է, ուր Էտուարտ թագաւորը ցորեկները կ'անցընէ։ Ամէն օր Տանիմարքայի թագաւորին, Գերմանիոյ կայսեր եւ ուրիշ վեհապետներու հեռագիրներ կը ղրկուին Էտուարտ թագաւորին առողջական վիճակին վրայ։

—Արքունեաց հրամանատար Նորֆոլքի դուքսը սա պաշտօնական ծանուցը հրատարակել տուաւ.—«Թագաւորին հրամանով, Նորին Վեհափառութեանց թագադրութեան արարողութիւնը պիտի կատարուի օգոստոս 9ի շաբաթ օրը։ Այդ մասին յայտարարութիւն մը պիտի հրատարակուի քիչ ատենէն։ Արքունեաց հրամանատարը կը ծանուցանէ թէ յունիս 26ին համար Ուէսթմինսթրի Աբբայութիւնը ընդունելու յատուկ հրաւիրագիրները օգոստոս 9ին համար ալ ընդունելի են. բայց թագադրութեան արարողութեան համար տրուած մուտքի տոմսերը, այլեւս արժէք մը չունին։ Անոնք որ յունիս 26ի համար մուտքի տոմս ստացած էին եւ փափաքող են օգոստոս 9ին թագադրութեան հանդէսին ներկայ գտնուելու, պարտաւոր են նորէն դիմում ընել արքունեաց հրամանատարին։» Այս պաշտօնական լուրերը, թէեւ անակնկալ մը չէին, բայց ընդհանուր ուրախութիւն պատճառեցին, որով թագադրութեան հանդէսներուն պատրաստութիւնները մեծ եռանդով պիտի սկսին։ Այս անգամ նորէն փորձ մը կատարուեցաւ մեծ թափօրին համար, անցնելիք բոլոր ճամբաներուն վրայ։ Թափօրը յունիս 26ին որոշուածին պէս տեղի պիտի ունենայ։ Պաշտօնական դրասենեակներու եւ վարչութեանց մէջ ըլլալիքէն զատ, անհատական ձեռնարկութիւններն ալ մեծ եռանդով պիտի վերսկսին, վասն զի շատեր կիսկատար թողուած են։ Բարձրաստիճանները փունջերով ու ցնծերով ծածկուած են. կարմիր ներկը անձրեւին ու արեւին տակ աղտոտ գոյն մը առած է։ Ասոնց ամէնքն ալ պիտի նորոգուին։

—Բրիտանական տէրութեան գաղթավայրերուն նախարարապետները, այսօր, գումարուեցան գաղթային պաշտօնատան մէջ, նախագահութեամբ Պ. Չէմպըրլէնի։ Գաղթային նախարարին կառքի արկածէն ի վեր գումարում տեղի չէր ունեցած։ Գրեթէ գաղթային բոլոր նախարարները ներկայ էին, բաց ի Սըր Ճ. Կորտոն Սբրիկէն որ Բարիզէն վերադարձած էր։ Խորհրդակցութիւնները ընդհանուր շահեկանութիւն ունեցող խնդիրներու վըրայ կատարուեցան։ Ամբողջ նիստը նուիրուեցաւ բրիտանական տէրութեան առեւտրական կացութեան քննութեանը, մանաւանդ խնդրոյն ելմտական կողմին։ Խորհրդակցութիւնները երեքշաբթի ալ պիտի շարունակուին։ Պ. Չէմպըրլէն տակաւին կատարելապէս բժշկուած չէ. թէեւ ճակտին վէրքը բոլորովին սպիացած է, սակայն գաղթային նախարարը տակաւին կը զգայ կառքին բուն ցնցման հետեւանքները։ Այսօրուան գումարումին նախագահելու համար յոգնած ըլլալու երեւոյթը չունէր։ Պ. Չէմպըրլէն Բորթմաութ պիտի երթայ եւ քանի մը օր զբօսանաւի մը մէջ պիտի մնայ։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Երկու վեհապետներու հրաժեշտի ողջոյնները.—Ռուսիոյ կայսեր Հռոմ կատարելիք ուղեւորութիւնը.—Գերմանիոյ լրագիրները։

Հռոմ, 18 յուլիս.—(Թայմզի թղթակցէն).—Թրիպունայի մասնաւոր թղթակիցը կ'ըսէ թէ Ռուսիոյ կայսրը սա խօսքերով ողջերթ մաղթեր է թագաւորին.—«Ցտեսութիւն, քիչ ատենէն, Հռոմի մէջ»։ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորն ալ պատասխաներ է.—«Կրկին շնորհակալութիւն եւ ցտեսութիւն քիչ ատենէն։ Ժողովուրդս երախտապարտ համակրութեամբ մը զձեզ պիտի ողջունէ։» Ռուսիոյ կայսեր Հռոմ ուղեւորելու թուականին համար դեռ որոշ բան մը չկայ. կը կարծուի թէ յառաջիկայ տարւոյն սկիզբները տեղի ունենայ։ Իտալիոյ թագաւորին Ռուսիա կատարած ուղեւորութեան անհերքելի յաջողութիւնը ընդհանուր գոհութիւն պատճառեց հոս։ Իտալացիները, հիմա, այնքան չեն զբաղիր այդ դէպքին առաջ բերելիք քաղաքական կամ առեւտրական անմիջական արդիւնքներովը, այլ կարեւորութիւն կու տան այն իրողութեան թէ նոյն այցելութիւնը ապացոյց մը կը կազմէ՝ Ռուսիոյ կայսեր բարձր համարման զգացումներուն իրենց վեհապետին նկատմամբ։ Տասը տարիէ ի վեր Իտալիա, քիչ կամ շատ, ստուերի մէջ կը գտնուէր, ուրեմն արեւելեան ճառագայթներուն տակ վերստին իր տեղը գրաւելը հաճոյք մըն է անոր համար։

Պերլին.—Գերմանիոյ լրագիրները կը խօսին Իտալիոյ թագաւորին Ռուսիա կատարած ուղեւորութեան եւ Անգլիոյ Երեսփոխանական ժողովին մէջ, վերջերս, Անգլիոյ եւ Իտալիոյ յարաբերութեանց մասին եղած յայտարարութեանց վրայ։ Ֆոսիշէ Զայթունկ կ'ըսէ.—«Միջազգային ապահովեալ կացութեան մը բոլոր նշաններէն աւելի, Անգլիոյ զգացած ցաւը զոր չի ծածկեր, կը փաղաքշէ Իտալացիներուն անձնասիրութիւնը. ատոնք չեն թերանար գնահատելու Անգլիոյ կողմէ իրենց նկատմամբ եղած մեծարանքը։ Անգլիա կ'ողբայ թէ Իտալիա բաժնուած է երկու երկիրներու երբեմնի բարեկամական կապերէն, Ֆրանսայի գործակցելու կարգ մը միջազգային խնդիրներու մէջ։ Նոյն իսկ Իտալիոյ շահուն համար Գերմանիա բան մը միայն կրնայ մաղթել, այն է թէ անոր գործերուն նպաստաւոր ընթացքը, որ Երեքեակ Զինակցութեան մասնակցելուն անհերքելի մէկ հետեւանքն է, Իտալացիները չմղէ անխորհուրդ քաղաքականութեան մը մէջ նետուելու։ Ապագան միայն ցոյց պիտի տայ թէ իրաւունք ունէին Անգլիայէն բաժնուելու եւ թէ Միջերկրականի մէջ իրենց շահերը պիտի պաշտպանուէին այնպէս, ինչպէս այն թուականին երբ իրենց յոյսը դրած էին անգլիական նաւատորմին վրայ։» Այս հատուածը յատկանշական է այն ձեւին համար որով գերման մամուլը, վերջին շաբթուան, իր ընթերցողներուն ներկայացուց Անգլիոյ եւ Իտալիոյ յարաբերութիւնները։»

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Թրանսվալի կուսակալին նոր տեղակալը.— Պազութոները.—Պէտի մը դատապարտութիւնը։

Եոհաննէսպուրկ, 18 յուլիս.—Թրանսվալի կուսակալութեան համար տեղակալի մը անուանումը այն տեսակ կարգադրութիւն մըն է որուն պէտքը շատոնց զգացուած էին՝ նոր գաղթավայրերու վարչական գործին պահանջումները նկատողութեան առնողները։ Լորտ Միլնէրի ընելիք գործը արդարեւ շատ ծանր էր մէկ մարդու համար։ Կուսակալի տեղակալի մը ներկայութիւնը թոյլ պիտի տայ Լորտ Միլնէրի աւելի կարեւոր խնդիրներով զբաղիլ, ազատելով երկրորդական գործերու մեծ մասէն։ Ասկէ զատ կուսակալի տեղակալի մը անուանումը, որ անշուշտ Բրէթորիա պիտի հաստատուի, պիտի կարգադրէ հիմա վարչութեան դէմ գտնուող դժուարութիւնները, վասն զի պէտք կայ ամէն խնդրի համար կուսակալին դիմելու, որ Եոհաննէսպուրկ կը գտնուի։ Կուսակալի նոր տեղակալը՝ Սըր Արթուր Լօուլէյ որ երբեմն Ռոտէզիայի մէջ մեծ համբաւ վայելած է, լաւ ընդունելութիւն մը պիտի գտնէ։ Սըր Արթուր Լօուլէյ Մաթապէլէլանտի վարիչի պաշտօն վարած է մինչեւ 1901։

Եոհաննէսպուրկ.—Վերջերս ուշադրութիւնը Պազութոլանտի կողմը դարձաւ, վասն զի զրոյց կար թէ այդ երկրին մէջ անկարգութիւններ տեղի պիտի ունենան. բայց վերջին լուրերը շատ ապահովիչ են։ Ինչպէս կը յիշուի Պազութոներու պետը՝ Ճօնէլ, ամբողջ պատերազմին տեւողութեան միջոցին, հակում մը ցոյց տուած է Պօէրներուն համակրութիւնը շահելու։ Այդ պատճառով էր որ սահմանագլուխին պաշտպանութեանը խնամք չտարուեցաւ. նաեւ այնքան փութկոտութիւն ցոյց չտուաւ բրիտանական զօրքերուն հրահանգները գործադրելու մասին։ Այդ պետն է Ճօնէլ որ Մազէրուի մէջ կը դատուի։ Չի յուսացուիր որ վճռագրին գործադրութիւնը անկարգութիւններ յարուցանէ։

Մազէրու.—Պազութօներու գլխաւոր պետը՝ Լէրոթօտի, ինչպէս նաեւ երկրին միւս գլխաւոր պետերը, երեք օրէ ի վեր Մազէրու կը գտնուին։ Իւրաքանչիւրը բազմաթիւ կուսակիցներ ունի իրեն հետ։ Ճօնէլ որ բրիտանական զօրքերուն դատարանին ներկայացած էր, մատնութիւն ըրած եւ իր եղբօրը՝ Հէլէյնի դէմ զէնք առած ըլլալուն համար, դատապարտուեցաւ մէկ տարուան բանտի եւ իբրեւ տուգանք հինգ հարիւր արջառ տալու։ Լէրոթօտի մինչեւ բանտին դուռը ընկերացաւ անոր։

ՓԻԼԻՓՓԻՆԵԱՆՆԵՐԸ

Կրօնականներ.— Մ. Նահանգներ ու Վատիկան.— Բանակցութիւններ։

Հռոմ, 18 յուլիս.—Վատիկանի օրկանը՝ Օսերվաթորէ Ռոմանօ, այս իրիկուն, կը ծանուցանէ թէ Փիլիփփինեանց համար Վատիկանի եւ ամերիկեան պատուիրակութեան միջեւ կատարուած բանակցութիւնները գոհացուցիչ լուծումի մը յանգեցան։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ երկու կողմէ համաձայնութեամբ սահմանուեր են ապագային Մանիլայի պապական նուիրակին եւ Փիլիփփինեանց կուսակալին միջեւ կատարուելիք բանակցութեանց ընդհանուր գիծերը՝ Վատիկանի պատրաստած յիշատակագրին մէջ սահմանուած սկզբունքներուն համաձայն։ Ինչպէս յայտնի է, այդ բանակցութիւնները նախապէս նուազ նպաստաւոր արդիւնքներ տուած էին, բայց հիմա նոյն իսկ Վատիկանի հակառակորդները պիտի շնորհաւորեն զայն։ Կարտինալներու ժողովին անդամներէն շատերը կը ցաւին Ռամփոլլա կարտինալին եւ կարտինալներու յանձնաժողովին քաղաքականութեանը վրայ։

ՎԵՆԵՏԻԿԻ ԱՐԿԱԾԸ

Զանգակատան փլատակները.— Նոր կարգադրութիւններ.— Հանգանակութիւններ.— Վիէննացի ճարտարապետի մը կարծիքը։

Հռոմ, 18 յուլիս.— Իտալիոյ հանրօգուտ շինութեանց նախարարը Վենետիկ հրաւիրեց Պ. Ճիաքոմօ Պոնին, որ Հռոմի հին հրապարակին մէջ կատարուած խուզարկութեանց տնօրէնն է։ Նախարարը անոր յանձնեց Ս. Մարկոսի զանգակատան փլատակները վերցնելու գործը։ Պ. Պոնիի նաեւ պաշտօն յանձնուեցաւ քննութիւն կատարել՝ այդ փլուզումին պատճառները երեւան հանելու. նաեւ քննել Վենետիկի միւս նշանաւոր շէնքերուն վիճակը։ Պ. Պոնի բուն իսկ Վենետիկցի ըլլալով՝ ամէնէն աւելի հմուտ է տեղական պայմաններուն։

Վենետիկ.— Կառավարիչը լուծեց Ս. Մարկոսի եկեղեցիին հոգաբարձութիւնը եւ մասնագէտներու դիւանը որ զանգակատան խնամք տանելու պաշտօն ունէր։ Ճարտարապետ Պ. Սաքքարտօ ալ պաշտօնանկ եղաւ։

—Զանգակատան վերաշինութեան համար հետզհետէ կարեւոր գումարներ կը հասնին։ Նիւ-Եորքէն սեղանաւոր Մորկընի հինգ հարիւր հազար ֆր. ղրկեց։ Այսօր փլատակներուն տակէն անագապղինձէ արձան մը գտնուեցաւ որ անվնաս մնացած էր։

—Նիւ-Եորք-Հէրըլտի Վենետիկի թղթակիցը կը հեռագրէ.— «Այս առտու ընդունուեցայ Վենետիկի կառավարիչ Պալիօ մարքիզին կողմէ, որուն հետ տեսակցեցայ վիէննացի ճարտարապետ Պ. Վակնէրի յայտնած կարծիքին վրայ թէ զանգակատան փլուզումը առաջ եկած է ստորերկրեայ փլուզումէ մը։ Կառավարիչը, դիտել տալէ յետոյ թէ Պ. Վակնէր Վենետիկի տեղական պայմաններուն բնաւ ծանօթ չէ, ըսաւ.—«Ստորերկրեայ փլուզումի հայեցողութիւնը բոլորովին արտառոց է։ Վենետիկի հիմերը շատ լաւ են. արդէն այդ վիճակը հաստատուեցաւ այն պարագայով որ Ս. Մարկոսի եկեղեցին, Տոժերու պալատը եւ ուրիշ շէնքեր բնաւ չփլատուեցան ընդհարման սաստկութենէն։ Պեղումները յամրընթաց կերպով առաջ պիտի տարուին, վասն զի ոչ միայն անագապղինձ ու մարմարէ արձանները, զարդերը եւ սիւները պահպանել կ'ուզենք, այլ նոյն իսկ աղիւսները։ Անշուշտ աւերակներուն մէջէն երեւան հանուելիք առարկաները պիտի հաստատեն թէ զանգակատունը որքան արժէքաւոր հնութիւն մըն է։»

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Պալայի աստիճան տրուեցաւ առողջապահական Խորհուրդին անդամ եւ ընդհանուր քննիչ Բօչոնի էֆ.ի, որ հիւանդագին վիճակին պատճառով հանգստեան կոչուած է։

—Առողջապահական Խորհուրդին ընդհանուր քննիչ անուանուեցաւ առողջապահական վարչի պաշտօնեայ եւ Եգիպտոսի առողջապահական Խորհուրդին պատուիրակ Տուքա փաշա։

—Սըվազի նահանգին Գավիկհիսար գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Միւլքիէ վարժարանին նախկին շրջանաւարտ եւ Իզմիթի կառավարչին հետեւորդ պաշտօնեայ Մէհմէտ Ֆէհմի էֆ. փոխանակ Ապտի պէյի, որ Գասթէմունիի Կէրաէ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ։

—Դուքէժի օսմ. ընդհանուր հիւպատոս անուանուեցաւ Աթէնքի օսմ. դեսպանատան նախորդ առաջին քարտուղար Մազհար պէյ։

—Հիճազի երկաթուղիին եւ Լիաքաթի ոսկի շքանշանները տրուեցան կայս. թիկնապահ եւ կայս. խառէմէններու Ֆերիգ Շիւքրի փաշայի։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Իրատէ կայս. մը հրամայեց ձեռնհաս պաշտօնատուներուն կողմէ հատուցանել ծախքը օսմ. հպատակ այն կարօտ անձերուն որոնք արհեստագործութեան համար Սերպիա կը գտնուին, եւ հիւանդացած ըլլալով Սերպիոյ հիւանդանոցներուն մէջ կը դարմանուին։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Ելմտական նախարարը եւ Անգլիոյ դեսպանատան գործակատար Պ. Պրնսըն, երէկ, Բ. Դուռը երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Պ. Պրնսըն նաեւ տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ԲԵՐՔԵՐԸ.— Երէկ ծանուցինք թէ երկրագործական նախարարութիւնը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, կայս. պալատ մատուցած է վիճակագրութիւն մը՝ օսմ. նահանգներու բերքերուն այս տարուան վիճակին վրայ։ Այդ գրութենէն կ'երեւայ թէ Երզրումի նահանգին այս տարուան բերքերը շատ առատ են. իսկ Էտիրնէի, Սէլանիկի, Պրուսայի, Տրապիզոնի, Սըվազի, Վանայ, Էնկիւրիի, Գոնիայի, Ատանայի, Այտընի, Սուրիոյ ու Պէյրութի նահանգներուն եւ Իզմիթի ու Երուսաղէմի գաւառներուն մէջ ընդհանրապէս լաւ է։ Գոսովայի, Շքոտրայի, Մանաստըրի, Եանեայի, Գասթէմունիի, Տիարպէքիրի, Հալէպի ու Արշիփէլագոսի կղզիներու նահանգներուն եւ Զաթալճայի գաւառին մէջ՝ միջին։ Պիթլիսի, Խարբերդի ու ափրիկեան Տրիպոլիսոյ նահանգներուն եւ Պիղայի գաւառին մէջ՝ նուազ։ Հիճազի, Եէմէնի, Մուսուլի, Պաղտատի ու Պասրայի նահանգներէն տակաւին տեղեկութիւն առնուած չէ։

ԶՈՐ գաւառէն երկուշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ տեղւոյն կառավարիչ Ահմէտ Շիւքրի փաշա որ երկու ամսէ ի վեր հիւանդ էր, նոյն օրը մեռեր է։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՍԵՒ ԼԵՌ.— Չէթինեէն յուլիս 3/16 թուականով կը գրեն Մոնիթէօրի.— «Միրքօ իշխանին ամուսնութեան առթիւ կատարուած հանդէսներուն շարքը երէկ աւարտեցաւ՝ շքեղ պաշտօնական հանդէսով մը որ տեղի ունեցաւ գահաժառանգ իշխանին պալատան մէջ։ Լուսաւորութիւնները եւ հրախաղութիւնները սքանչելի էին։ Շատ դիտուեցաւ որ ամբողջ գիշերը Սեւ Լերան Նիքոլա իշխանը գրեթէ բնաւ չբաժնուեցաւ Թիւրխան փաշայէն։ Հացկերոյթին ատեն իշխանը ջերմագին խօսքերով բաժակ պարպեց Վեհ. Սուլթանին կենացը։ Ներկաները խանդավառ «Կեցցէ՛»ներով պատասխանեցին։ Դշխոյին հանդէսին ատենն ալ Սեւ Լերան իշխանը բաժակ պարպեց Վեհ. Սուլթանին կենացը։ Բոլոր ներկաները ծափահարեցին մեծ եռանդով։

—Պետական Խորհուրդին անդամ Թիւրխան փաշա որ Վեհ. Սուլթանին կողմէ ներկայ գտնուած էր Միրքօ իշխանին ամուսնութեանը, Կ. Պոլիս դարձաւ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Գոնսթան յուլիս 12/25ին Բարիզէն ճամբայ կ'ելլէ Կ. Պոլիս դառնալու համար։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ երկաթուղիներու Ընկերութեան 28րդ շաբթուան, յուլիս 9էն 15 (Ն. Տ.), հասոյթները եղած են, իւրաքանչիւր քիլոմէթրի համար, Հայտար Փաշա-Էնկիւրիի գիծ (578 քիլոմէթր) 14,523 ֆր. նախորդ տարիէն 1,077 ֆր. աւելի։ Միւս շաբաթներուն հասոյթն է 13,161 ֆր. Նախորդ տարիէն 2,252 աւելի։ Էսկիշէհր-Գոնիայի գիծ՝ (445 քիլոմէթր) 6,076 ֆր. նախորդ տարիէն 1,237 աւելի։ Իսկ միւս շաբաթներունը՝ 6,014՝ նախորդ տարիէն 1,691 աւելի։

ՀՈԼԱՆՏԱՅԻ դեսպան Պ. Վան Վէֆըրլէն, երէկ, արձակուրդով մեկնեցաւ ռումանական Ռէկէլ Կարոլ շոգենաւով։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ կառավարութիւնը կը ծանուցանէ թէ յուլիս 6էն սկսեալ Կ. Պոլսէն ու շրջականերէն Ռումանիա ժամանող ուղեւորներու բժշկական քննութիւնը եւ գոյքերու ապանեխումը վերցուած է. նաեւ Մանկալիոյ նաւահանգիստն ալ բացուած է այդ ժամանումներուն համար։

Գ. ԶՕՐԱԲԱՆԱԿԸ.— Սպարապետի Դուռը եւ զինուորական քննիչ յանձնաժողովը մէկէկ սպայ պիտի ղրկեն Գ. զօրաբանակը (Երզնկա)՝ պատրաստելու յատակագծերը եւ ծախքի ցուցակները այն 35 ամրոցներուն որոնք, կայս. Իրատէի մը համաձայն, պիտի շինուին նոյն զօրաբանակին սահմանագլուխին շրջանակին մէջ. նաեւ Հասան Գալէի մէջ շինուելիք տեղին՝ տեղւոյն հրամանատարին եւ սահմանագլուխի ընդհանուր գոմիսէրին համար։

ԱՀՄԷՏ ՀԱՄՏԻ ՓԱՇԱ, ընդհանուր քննիչ Թուրքիոյ ու Սերպիոյ եւ Թուրքիոյ ու Սեւ Լերան սահմանագլուխներուն, Մոքրա ժամաներ է՝ Սեւ Լերան սահմանագլուխին վրայ։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ վարչութեան թողեալ հասոյթները եւ ծխախոտի տասանորդը յունիս ամսուան մէջ 112,000 օսմ. ոսկի արտադրեցին։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՌԷԺԻՆ ընդհանուր տնօրէն Պ. Ռամպէր, անցեալ օրը, Էնկիւրի ուղեւորեցաւ, նոյն վարչութեան վերաբերեալ գործերու համար։ Անատոլուի երկաթուղիներու Ընկերութիւնը մասնաւոր կառախումբ մը յատկացուց Պ. Ռամպէրի, որուն հետ Էնկիւրի ուղեւորեցաւ նաեւ նոյն Ընկերութեան ընդհանուր տնօրէն Տօքթ. Զանտէր։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ.— Տոպրուճայի սահմանագլուխին գծման խառն յանձնաժողովը յուլիս 6/19ին գումարուեր է Օսթրովի մէջ։ Այդ յանձնաժողովին պաշտօնն է, Ա. Քսան մէթր լայնութեամբ շրջանակի մը մէջ, Տոպրուճայի սահմանագլուխին վրայ, մաքրել մացառուտ մասերը։ Բ. Սահմանագլուխին երկայնքը առանձին ճամբայ մը շինել՝ շրջանի պահակներու անցուդարձին համար։ Գ. Սահմանել այն կէտերը, ուր երկու երկիրներուն հաղորդակցութեան ճամբաները պիտի կրնան սահմանագլուխի գիծէն անցնիլ։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿՆԵՐԸ.—Մալումաթ կ'ըսէ թէ կառավարական պաշտօնեաներու ամսաթոշակներուն կանոնաւոր վճարումը պիտի սկսի յառաջիկայ օգոստոս մէկէն։

ՄԱԿՈՅԿՈՎ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ.— Վերջերս չորս ուղեւորներ փոքր մակոյկով մը Կ. Պոլսէն ճամբայ ելան եւ անցեալ ուրբաթ Քէօսթէնճէ ժամանեցին, ամէնայն կանոնաւորութեամբ կատարելով այդ ճամբորդութիւնը։ Անոնք ուզեցին Մանկալիա ցամաք ելլել, բայց այդ նաւահանգիստը տակաւին գոց էր Կ. Պոլսոյ ժամանումներուն դէմ. ուստի պարտաւորուեցան նորէն մակոյկ մտնելով Քէօսթէնճէ երթալ, ուր ընդունուեցան՝ բժշկական քննութեան եւ ապանեխումներու ենթարկուելէ ետքը։

ՍԿՈՒՊԻԷՆ երկուշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ, անցեալ ուրբաթ, Իզդ գիւղին մէջ անձրեւ ու կարկուտ տեղալով հունձքերը բոլորովին վընասուեր են։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.—Քիլի նաւագործարանին հետ պայմանագրութիւն կնքուեցաւ Ասարը Թեվֆիք մարտանաւին նորոգութեանը մասին։ Նորոգութիւնները որոնց համար հարիւր վաթսունչորս հազար օսմ. ոսկի պիտի վճարուի, առաջին մասնավճարէն սկսեալ մինչեւ ութ ամիս պիտի աւարտին եւ մարտանաւը Քիլի մէջ օսմ. կառավարութեան պաշտօնեաներուն յանձնուելով, օսմ. կառավարութեան ցոյց տալիք նաւահանգիստը պիտի ղրկուի։ Այդ գումարին մէջ կը գտնուի նաեւ 11 հազար օսմ. ոսկիի գումար մը՝ նոյն մարտանաւին Ճէնովայէն Քիլ երթալու, Իզմիր յածուորակը նորոգելու ու Կ. Պոլիս վերադարձնելու եւ ուրիշ շինութեանց ծախքերուն համար։ Ասարը Թեվֆիք տասնըութ արագահարուած թնդանօթներ պիտի ունենայ։

ՔԱՐԱՆԹԻՆԱ.— Առողջապահական Խորհուրդը նկատելով որ անցեալ շաբթու Աղեքսանդրիոյ մէջ ժանտախտէ տասնըմէկ դէպքեր ու հինգ մահեր պատահած են, եւ նկատելով որ Վերին Եգիպտոսի, Ասիութի կողմը, Մուշա անուն տեղը քոլէրա ծագելով յուլիս 2էն 8, հարիւր յիսուն հոգի վարակուած եւ հարիւր երեք հոգի մեռած են, որոշեց Միջերկրականի եգիպտական նաւահանգիստներուն ժամանմանց դէմ, Սուէզի ջրանցքը ու ծոցը միասին, սահմանուած հինգ օրուան քարանթինան եօթնի բարձրացնել՝ յուլիս 9էն սկսեալ մեկնողներուն համար. նաեւ ապանեխման գործողութիւնները աւելի ուշադրութեամբ կատարել։ Նաւերու մէջ մուկերու ջնջման վերաբերեալ հրահանգը կատարելապէս գործադրել ։ Եգիպտոսէն եկած բոլոր թարմ պտուղները եւ բանջարեղէնները չընդունիլ օսմ. երկիրներու միւս մասերուն մէջ ։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՆԵՐ.—Լէոն ԺԳ. Պապը Պիոս Թ. պատուանշանին առաջին կարգը տուաւ Պէրուճի կուսակալ Րէշիտ պէյի ։

—Իտալիոյ կառավարութիւնը Իտալական Թագ պատուանշանի երրորդ կարգը տուաւ Լօնտոնի օսմ. դեսպանատան նորընտիր առաջին քարտուղար Րէշիտ պէյի ։

—Հելլէն կառավարութիւնը Ս. Փրկչի պատուանշանին երրորդ կարգը տուաւ Աթէնքի օսմ. դեսպանատան նախորդ նաւային կցորդ Էնվէր պէյի ։

ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Գերմանացի Ռոտոլֆ Հէրցոկ բրոֆէսէօրը Սթանքէօյի կղզին մէջ շատ մը հնութիւններ գտնելով կայս. Թանգարանը ղրկեց ։ Պետական Խորհուրդին որոշմամբ որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, այդ բրոֆէսէօրը, ծախքերը ինք հոգալու պայմանով եւ կայս. Թանգարանին անունով, պիտի շարունակէ խուզարկութիւնները, վասն զի Սթանքէօյի մէջ շատ մը հնութիւններ ու շէնքեր կան ։ Նոյն տեղը մասնաւոր վայր մը պիտի յատկացուի գտնուած հնութիւններուն համար. Նաեւ պաշտօնեայ մը պիտի ընկերանայ անոր ։

ԿՐԹԱԿԱՆ Նախարարութեան մէջ մէքթուպճի Սըրրը պէյի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ՝ Իրատիէ վարժարաններու ուսմանց նոր ծրագրին գործադրութեանը մասին խորհրդակցելու համար ։ Յանձնաժողովը հիմա կը քննէ ուսուցիչներու եւ պաշտօնեաներու ամսաթոշակներու վերաբերեալ գործերը՝ նոր ծրագրին տրամադրութեանց համաձայն ։

ՀԵԾԵԼԱԳՈՒՆԴԵՐ.— Նոր կազմուելիք պահեստի տասերկու հեծելագունդերու դրօշները, կայս. անձնական Գանձուն կողմէ պատրաստուելով, յանձնուեցան Սպարապետի Դրան ։

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ Քլաու ֆոն Հօֆէ փաշա արձակուրդով Գերմանիա պիտի ուղեւորի ։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ, եղած հարցումի մը իբրեւ պատասխան, որոշեց թէ գիւղերու մէջ ախոռները երբ այրուին, ատոնց նկատմամբ չի կրնար գործադրուիլ այն որոշումը, որով այրուած յարդի ու խոտի շտեմարաններուն փոխարժէքը, երբ հեղինակները երեւան չհանուին, կը գանձուի ատոնց գտնուած գիւղին ու շրջակայ գիւղերուն բնակիչներէն ։

ՔԱՄԲՉՕՖՆԷՐ ՓԱՇԱ, որ հիւանդ էր, ապաքինած ըլլալով, այսօր Գերմանիա կ՚ուղեւորի իր կնոջը հետ ։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ առեւտրական Սենեակը, լումայափոխներու արհեստապետին մէկ աղերսագրին առթիւ, ծանոյց թէ մաքսատանց հետ գործ ունեցող լումայափոխներու, յանձնակատարներու եւ միջնորդներու վկայականները առեւտրական Սենեակին կը վերաբերին, հետեւաբար նոյն արհեստապետը չի կրնար ուղղակի վկայական տալ ։ Խնդիրը յանձնուեցաւ պետական Խորհուրդին ։

—Ջեռնհատ պաշտօնարանը նկատելով որ Կ. Պոլսոյ առեւտրական Սենեակին կանոնագրին տրամադրութեանց համաձայն, վաճառականներէն չորս աստիճանի վրայ առնուած բաժանորդագրութիւնը դասերու վաճառականներուն ծանր կու գայ, որով իրենց անունը արձանագրել չեն տար եւ, ատոր իբրեւ հետեւանք, առեւտրական սենեակները չեն կրնար պէտք եղածին կերպով կազմակերպուիլ, Բ. Դուռնէն հրահանգ խնդրեց որպէս զի այդ բաժանորդագրութեան գումարները նահանգներու Իտարէի ժողովներուն կողմէ սահմանուին ։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՍԱԿԱՑՈՅՑԵՐԸ.—Մաքսային վերատեսչութիւնը Բ. Դրան մատոյց ընդարձակ ծրագիր մը՝ մաքսային նոր սակացոյցերու մասին ։

—Մաքսատանց մէջ գիրքերու քննութիւնը պիտի կատարէ նաեւ կրթական նախարարութեան տպարաններու քննիչ Մէհմէտ Հիլմի էֆ. ։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ Ընկերութիւնը, առեւտրական եւ հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան մէկ ղեկոյցին վրայ, որոշեց աւելցնել իր գաւառային ճիւղերուն թիւը որ հիմա հարիւր մէկի կը հասնի ։ Ընկերութիւնը պաշտօնեայ մը պիտի ղրկէ գաւառները՝ հաստատուելիք ճիւղերուն տեղերը սահմանելու ։

ԱՐՄՏԻՔԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ.—Երէկ Անատոլըէն ու Ռումէլիէն 6,800 քիլէ ցորեն բերուեցան Կ. Պոլիս ։ Առջի օրը շատ գործ չեղաւ, Անատոլըէն բերուած ցորեններու առատութեան պատճառով, վասն զի յաճախորդները զգուշութեամբ կը գործէին ։ Նոյն օրուան իրիկունը մաս մը վաճառում կատարուեցաւ սա գիներով.— Սպիտակ ցորեն, տեսակին համաձայն, լիպրայէն վար $9^{1}/_{2}$–11 ղրուշ եւ կարծր ցորեն՝ $30^{1}/_{4}$–$31^{1}/_{4}$ փարա ։

ՎԵՐԱՔՆՆԻՉ ատեանին պատժական ճիւղը նկատողութեան առաւ Իզմիտի դատարանին մէկ վճիռը, որով Բարսեղ անուն անձ մը երկու ամսուան բանտարկութեան դատապարտուած էր՝ Իզմիտի գերեզմանատան պատը ծակած եւ ծառերը կտրած ըլլալուն համար ։ Վերաքննիչ ատեանը օրինական կարգ մը պատճառներով ջնջեց այդ վճիռը եւ թուղթերը վերադարձուց նախնական դատարանին ։

ԱՏԱՊԱԶԱՐԻ մէջ ծխախոտի մաքսանենգ Ազարեան իր վեց ընկերներով, ուրբաթ օրը, ծխախոտի տուգանքի խնդրոյ մը համար, ծանրապէս ծեծեր ու վիրաւորեր է Բէլ Ահմէտ անուն անձ մը ։ Այդ միջոցին Ազարեան ալ վիրաւորուեր է ։

ՑՈՒՍԱՀԱՏ ՄԸ.—Գուլէ Գափուի Եաղըճի փողոցը Խայրի պէյ աբարթըմանը բնակող Թանաչ անուն մարդ մը, երէկ գիշեր ժամ $3^{1}/_{2}$ին, սենեակին մէջ առանձին գտնուելէն օգտուելով, անձնասպանութիւն փորձեց ռըվօլվէրի հարուածով մը. գնդակը պորտին տակ մտաւ ու ներսը մնաց ։ Թանաչ սկսաւ պոռալ. դրացիները ու ոստիկանները հոն փութացին ։ Թանաչ յայտարարեց թէ ինքզինքը զարկած է ։ Այդ անձը երեսունըհինգ տարեկան է, ամուսնացած եւ տասնըվեց տարեկան տղայ մը ունի ։ Անձնասպանութեան շարժառիթը տակաւին յայտնի չէ ։ Վերջին լուրի մը նայելով Թանաչ, երէկ գիշեր ժամ 7ին, մեռեր է ։

VIN & SIROP DE DUSART

Բժշկութեան համար այսօր անդարմանելի չեն կուրծքի հիւանդութիւնները ։ Անոնց պատճառը գտած է, երեւան հանելով Թոքերուն մէջ ներկայութիւնը շատ փոքր մակաբոյծի մը, պասիլի մը, որ կ՚ապրի ի վնաս այն մարդոց, որոնք յոգնութիւններէ ու հիւանդութիւններէ հիւծած կամ ֆիզիքապէս տկար ծնած են ։ Անոնց առաջքը առնելու համար պէտք կայ այնպիսի հիւթեղ սնունդի մը, որուն մարմնոյն մէջ իւրացումը ուղղակի եւ բնական կերպով կատարուի եւ լրացուի հանքային տարրի մը կողմէ, որ լաքթօֆօսֆաթ մը չօի մէջ կը գտնուի ։ Ասիկա է պատճառը Տիւզարի գինիին ու օշարակին յարաճուն յաջողութեանը ։ Այնքան գնահատուած այս պատրաստութիւնները հիւանդին ուժերը կը վերանորոգեն, աւելցնելով անոր ախորժակը ու բուժման առաջնորդելով զայն ։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.—Ռումէլիի երկաթուղեաց արժեթուղթերուն 195րդ վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի հրապարակաւ՝ 1902 յուլիս 18/31ին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան պաշտօնատեղիին մէջ, աջակցութեամբ Օսմ. Կայս. Պանքային ։

Կ. Պոլիս, 6/19 յուլիս 1902 3—6

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.—Թէնպէքիի Բրիօրիթէ 4 % փոխառութեան պարտաթուղթերու տէրերուն կը ծանուցուի թէ նոյն պարտաթուղթերու թիւ 7 կտրօնը, որուն պայմանաժամը աւարտած է 1896 օգոստ. 7ին, եթէ մինչեւ 1902 յուլիս 31/13 օգոստ. չներկայացուին գանձուելու համար, ջնջուած պիտի համարուին ։ 5—8

Կ. Պոլիս, 14 յուլիս 1902

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԻ ՆԻՍՏԸ

Խառն Ժողովը գումարուեցաւ այս առաւօտ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին եւ ատենադպրութեամբ Տիգրան էֆ. Նուսուֆեանի ։ Ներկայ էին Կրօնական Ժողովէն Տ. Գրիգորիս եպիսկոպոս Յովհաննէսեան, Տ. Վահրամ եպիսկոպոս Մանկունի, Տ. Գաբրիէլ եպիսկոպոս Ճէվահիրճեան, Տ. Կարապետ Սէթեան եւ Տ. Գաբրիէլ Խանճեան Ա. քահանաները, իսկ Քաղաքական Ժողովէն Գրիգոր էֆ. Խորեան, Գրիգոր էֆ. Գարակէօզեան, Տիգրան էֆ. Տ. Ներսէսեան, Մկրտիչ էֆ. Ասատեան եւ Միհրան էֆ. Սեթեան ։ Ատեանը բացուեցաւ ժամը $2^{1}/_{2}$ին ։ Ժողովը լսեց Ս. Պատրիարքին կարգ մը տեղեկութիւնները յարաբերական գործերու նկատմամբ եւ այս մասին իր գոհունակութիւնը եւ համամտութիւնը յայտնեց. Նաեւ Ս. Նախագահին յանձնեց անհրաժեշտ ձեռնարկները կատարել պէտք եղած կարգադրութիւնները ընելու համար ։ Ժողովին ներկայացաւ Նիկիոյ կաթողիկոսական պատուիրակ Տ. Մովսէս եպիսկոպոս Կէօմիւրճեան եւ իր հրաժեշտի ողջոյնները մատոյց ժողովականներուն ։ Տ. Կէօմիւրճեան Սրբազան առաջիկայ շաբթու պիտի մեկնի իր պաշտօնատեղին, Ատանա, ընտրական գործողութեանց ձեռնարկելու համար ։

Սանասարեան վարժարանի տեսուչներէն Պ. Արուլեան, երէկ, Յակոբ էֆ. Գուրգէնի հետ, այցելեց Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցը եւ մանրամասն քննութենէ անցուց հաստատութեան բոլոր յարկերը ։ Պ. Արուլեան գոհ մնաց Հիւանդանոցին բարեկարգ վիճակէն ։

—Յառաջիկայ կիրակի, Ս. Ոսկեբերան եկեղեցիին մէջ Վիէննայի Մխիթարեանց աբբահայր Այտընեան արքեպիսկոպոսին համար հոգեհանգիստ պիտի կատարուի, Տ. Եմմանուէլեան Ս. Պատրիարքին նախագահութեամբ ։

—Ս. Պատրիարքը, երէկ, ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց Վիէննայի Մխիթարեանց, Այտընեան Սրբազնոյ մահուան առթիւ ։ Երէկ իրիկուն ալ Տ. Դանէլ Ծ. վարդապետ, Ս. Պատրիարքին կողմէ, Բանկալթիի Մխիթարեանց վանքը երթալով, ցաւակցութիւն յայտնեց ։ Հ. Արսէն Այտընեանի մահը հեռագրով հաղորդուած է Ս. Հայրապետին, որ արդէն ծանօթութիւն ունէր Այտընեան արքեպիսկոպոսին հետ ։

—Բերայի գերեզմանատան Յանձնաժողովը եւ Կալուածոց Հոգաբարձութիւնը երկուշաբթի օրէն սկսան հանգուցեալ Ասպետ Ջօնտի գերեզմանին ու մահարձանին վրայ պէտք եղած նորոգութիւնը կատարել տալ, որ տասը տարիէ ի վեր նորոգութիւն չէր կրած ։ Այս նպատակին համար հանգուցեալ Ասպետ Ջօնտ արդէն նախապէս 100 ոսկի կտակած էր Բերայի Կալուածոց Հոգաբարձութեան, որպէս զի այդ գումարին տոկոսով մահարձանին վրայ նորոգութիւն կատարուի ։ Գերեզմանատան Յանձնաժողովը եւ Կալուածոց Հոգաբարձութիւնը այս գործը յանձնած են ճարտարապետ Նահապետ էֆ. Ցակոբեանի, որ տարիներէ ի վեր արդէն Բերայի եկեղեցիին կալուածներուն շինութիւնները եւ նորոգութիւնները կատարած է ։

—Երէկ, Պատրիարքարանի գործակատար Տիգրան էֆ. Տ. Ներսէսեան կայս. պալատ գնաց ։

—Շապին Գարահիսարի Հայոց գերեզմանատունը քաղքին մէջ գտնուելուն համար՝ առողջապահական տեսակէտով հարկ դատուեր է ուրիշ տեղ փոխադրել ։ Ուստի, Պետական Խորհուրդին որոշմամբ, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, քաղաքէն դուրս գետին մը յատկացուած է իբրեւ գերեզմանատուն ։ Այդ գետինը նուիրուած է Ղուկասեան Մանուկ էֆ. ի կողմէ ։

—Նարլըգաբուի Թաղ. Խորհուրդի համեմատական ընտրութիւններն ալ կատարուած ըլլալով, ընտրութեան տեղեկագիրը ղրկուած է Պատրիարքարան ։

—Թրիպոլիի Շիրա քահանան Գասթէմունիի համար որոշուած ըլլալով, Ամասիայի Տ. Տաճատ քահանան պիտի ղրկուի Թրիպոլի ։

—Կարնոյ Սանասարեան վարժարանի ուսուցիչ Ճիւքէրճեան էֆ., որ ճարտարապետ Մելիտոսեան էֆ. ի հետ Խարբերդ ղրկուած էր վարժարանին տեղափոխութեան խնդրին համար, իր պաշտօնը աւարտած ըլլալով, ընդարձակ տեղեկագիր մը ղրկած է Պատրիարքարան ։

—Նիկոմիդիոյ Առաջնորդ Տ. Ստեփաննոս եպիսկոպոս գաւառին եկեղեցական եւ կրթական ընդարձակ մէկ վիճակացոյցը պատրաստելով Պատրիարքարան ղրկեր է ։

—Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարք Տ. Պօղոս Էմմանուէլեան Սրբազան երէկ Բ. Դուռը երթալով՝ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ տեսակցեցաւ ։

—Նիկիոյ Նոր Գիւղի Թաղ. Խորհուրդը Պատրիարքարանէն խնդրեր է որ Գրիգոր Ցաբէթեան անուն տիրացուն քահանայ ձեռնադրուի իրենց եկեղեցիին վրայ ։

—Տիարպէքիրի Ս. Սարգիս եկեղեցիին մէջ Հաղորդութեան նկատմամբ եղած անարգական արարքը քննութեան ենթարկած էր տեղւոյն Խառն Ժողովը, Պատրիարքական հրամանի մը վրայ ։ Քննութիւնը հինգ նիստ գրաւեր է ։ Քննութեանց արդիւնքը յայտնող տեղեկագիրը ստորագրուելով Առաջնորդին, Կրօնական եւ Քաղաքական Ժողովներու կողմէ, Պատրիարքարան ղրկուեր է ։ Տեղեկագրին արդիւնքը Կրօնական Ժողովի քննութենէն յետոյ պիտի հաղորդուի ։ Կ՚ըսուի թէ հիմնական բան մը չէ հաստատուած. ամէն պարագայի մէջ, փափագելի է որ ճշմարտութիւնը երեւան ելլէ ։

—Կարգալոյծ Գարեգին Աժտէրեան, երբեմն վարդապետ, նամակներ կը տեղացնէ Պատրիարքարան, մերթ նորէն խնդրելով եւ մերթ բողոքելով իրեն նկատմամբ տրուած որոշման համար ։

—Արմաշի Դպրեվանքէն երեք շրջանաւարտներ Պոլիս եկան երէկ եւ Ս. Պատրիարքին ներկայացան ։ Ատոնցմէ երկուքը պիտի սպասեն Նպաստից Յանձնաժողովին որոշման եւ միւսն ալ Տրապիզոն պիտի մեկնի ուսուցչական պաշտօնով ։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

—o—

ՀԱՇՈՒԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ ՄԸ

Տրապիզոնի Քաղաքական Ժողովը հետեւեալը ղրկած է մեզ՝ զոր կը հրատարակենք անկողմնակալութեամբ.—

«Ժամանակէ մը ի վեր Ծաղիկի Թերթերուն մէջ ազատ ասպարէզ գտած եւ զայն ողողող Էթմէքճեանի խնդրոյն վերաբերմամբ չպիտի զիջանէինք հրապարակ նետուիլ, եթէ յիշեալը միեւնոյն թերթին 381 թուոյն մէջ իր անձնական ստորագրութեամբ կարգ մը բացատրութեանց չմտնէր եւ անոնց ճշդութիւնը չենթարկէր Քաղաքական Ժողովոյ պատասխանին, հետեւեալ բառերով. «Քաղ. Ժողովոյ նոյն «օրուան անպաշտօն կամ պաշտօնական «նստին ներկայ յարգելի անդամներուն կը «հարցնեմ թէ սխալ մը կա՞յ համառօտ «պատմածիս մէջ» ։

«Ահա նոյն անպաշտօն նստին ներկայ Քաղ. Ժողովի չորս անդամները միահամուռ կը յայտարարեն որ խեղաթիւրած էք իրողութիւնը եւ միայն այն մասը առաջ բերած էք՝ որմէ կը յուսաք արդարացման հետեւանք մը հանել ։ Ահա պարզենք թէ այն անպաշտօն նիստը ի՛նչպէս սկսած եւ ի՛նչպէս վերջացած է եւ կամ դուք ո՞ր կենսական մասը յապաւած էք, կամ թէ այդ նիստը ո՛րպիսի հանգամանաց տակ կազմուած էր . . . ։

«Երբ Էթմէքճեան էֆ. ի հաշուական խնդիրը պաշտօնական խողովակներէ եւ իր վերջնական ձեւը Գաւառական Ժողովոյ մէջ առնելէ յետոյ կը դառնայ Վարչ. Քաղաքական Ժողովոյ դրամեղանին, ալ եւս բացատրութիւն, քննութիւն եւլն. կրելու հանգամանքէն զրկուած միմիայն կը ներկայանար ի գործադրութիւն, այսինքն — ըստ հաշուի յիշեալի պարտքը նկատուած գումարի գանձում ։ — Արդ, ժողովս նկատելով որ խնդիրը ո՛չ եղածին պէս փակելու եւ ոչ ալ նորէն քննելու կամ Էթմէքճեան էֆ. ին որ եւ է նոր բացատրութեան կանչելու բաց դուռ մը մնացած էր, այլ կը գտնուէր վճռուած գումարի մը գանձման հանդէպ. ուստի կ՚որոշէ այդ գումարը յիշեալէն պահանջել եւ եթէ դրամ տայ, ստանալ ։ Իսկ եթէ փոխանակ դրամի՝ խօսք մատուցանէ, զայնս եւս իբրեւ դրամ ընդունիլ եւ ելքը պատեհ առթիւ տեղեկագրել Գաւ. վարչութեան ։ Եւ որովհետեւ սոյն գանձման գործին անհատի մը կամ պաշտօնեայի մը միջոցաւ չէր կարելի ընթացք տալ, որոշուեցաւ որ Քաղ. Ժողովոյ քանի մը անդամներ անպաշտօն նստի մը հրաւիրէին զինք եւ այդ ստակը պահանջէին իրմէն ։

«Ահա Էթմէքճեան էֆ. ի այդպիսի որոշման մը գործադիր ժողովոյ մը առջեւ է որ կը հրաւիրուի, որուն նպատակն էր ոչ թէ բացատրութիւն լսել՝ այլ ստակ պահանջել ։ Քաղ. Ժողովոյ Ատենապետը քաջ կշռելով որ ապագային մի՛ գուցէ խեղաթիւրուի իրողութիւնը ու գանձման կէտին հասած հարցի մը մասին հակառակ օրինաց եւ կարգապահութեան եւ ընդդէմ իրմէն գերագոյն ատենի մը վճռոյն բացատրութեան դուռ տրուի, առաջին անգամ խօսք կ՚առնէ եւ կը յայտարարէ թէ .

«Այս նիստին նպատակն է իրմէն ըստ հաշուի պահանջուած 60 լիրան գանձել, միանգամայն կը պարզէ թէ իր խնդիրը ո՛րպիսի պաշտօնական հանգամանաց ներքեւ հասած է Քաղաքական Ժողովին եւլն. եւլն., որուն կը պատասխանէ Էթմէքճեան էֆ. ։

«Եթէ 60 լիրա կը պահանջէք դատարան դիմեցէք, իսկ եթէ պարտքս պիտի ճանչցնէք, ինծի պիտի հասկցնէք թէ ինչէ՞ն կազմուած է սոյն պարտքի գումարը եւ այն ատեն պատրաստ եմ լսելու» ։

«Ահա այն ատենն է որ ատենապետը կը սկսի մի առ մի թուել կարգաւ 8–10 յօդուածէ բաղկացեալ հաշուեհամառօտը, որք կազմած են ծանօթ գումարը եւ որոնց մէկ քանիին համար իր ըրած դիտողութիւնները որ եւ է անակնկալ պատճառող հանգամանք մը չունէին, զի ի մօտոյ թէ ի հեռուստ արձագանգուած էին թէ այդ գումարներու դէմ Էթմէքճեան էֆ. ն ի՛նչ ունէր առարկելիք. իսկ քանի մը մասերուն համար ալ խոստացաւ իր կողմէ հաշուական բաղդատութիւն մը ընել եւ յաջորդ նիստի մը բերել իր հաշուեկշիռը, որով պիտի հասկցուէր իր ընդունած եւ իբր պարտք ճանչցած գումարին քանակը ։

«Քաղաքական Ժողովը, ինչպէս սկիզբէն ըսինք, նպատակ չունէր Էթմէքճեան էֆ. է բացատրութիւն լսելու, այլ իր տալիքը ինչ որ ալ ըլլայ, դրամ կամ խօսք, ներկայել նոյնութեամբ եւ առանց իր կողմէ բան մը աւելցնելու կամ պակսեցնելու իրմէն գերագոյն ատենին, որուն վերապահեալ կը մնար, կամ եղածին պէս փակել հաշիւը եւ կամ ըստ նախկին որոշման պարտական ճանչնալ Էթմէքճեան էֆ. ի երեւցած գումարին դէմ ։

Ահա հոս է Էթմէքճեան էֆ. ի սխալ ըմբռնումը կամ կամայական խեղաթիւրումը, զի ինքը շատ քաջ գիտէր որ Քաղաքական Ժողովը բնաւ ի վիճակի չէր խնդիրը լուսաբանելու համար իրմէն նոր բացատրութիւններ լսելու. —իրողութիւնը սա է որ իրմէ դրամ ուզուեցաւ, իսկ ինքը կարգ մը առարկութեան խօսքեր ըրաւ, զորս ինքը բացատրութիւն կ՚անուանէ, իսկ մենք դրամի տեղ խօսքեր ։

«Արդէն տրամաբանօրէն ուրիշ կերպ չէր կրնար ըլլալ ։ Իսկ թէ ատենապետի կամ ուրիշ անդամի մը արտասանած խօսքերէն այն միտքը հանել թէ բացատրութիւնները բաւական գտած էք եւ շատ անհեթեթ կը գտնենք, զի այդ խօսքերը նորէն կը կրկնենք եւ ամէն զինքը սիրողներ կրկնած են թէ իր խնդիրը այդպիսի սուր կերպարանք չէր առներ, եթէ ժամանակին անշշուկ տար իր բացատրութիւնները եւ ընդդէմ օրինաց չարժէլու ընթացքի մէջ չգտնուէր. եթէ այդպիսի պաշտօնական կամ անպաշտօն խօսքեր կը բաւեն զինքը արդարացնելու, թող ուրեմն այդու գոհանայ, գոհացում մը որ ոչ ոք կը զլանայ իրեն ։

«Արդ, կարգը հիմա մեզ եկած է իրեն հարցնելու թէ իր ակնարկած նիստին մէջ անցած դարձածներ, ա՞յս էին ինչ որ գրեցիք, թէ մոռացմամբ կամ խեղաթիւրմամբ էր որ ինքը զիջած էր կերպարանափոխել զայն ։

«Իսկ գալով իր նամակի այն մասերուն որ կը վերաբերին Առաջնորդ Ս. Հօր վերագրուած չհաճութեան եւ անոր թեմերու այցելութեան պարագաներուն, չենք զիջանիր զայնս նկատել լուրջ մտքի մը յղացումներ, զի վարչութիւնը ի մօտոյ գիտակ բոլոր անց ու դարձին, Առաջնորդին վիճակային այցելութեանց շօշափելի արդիւնքներուն, ժամանակին կատարած է իր պարտականութիւնը՝ պաշտօնական հրապարակութիւններով ։ Տրապիզոնի հայ հասարակութիւնը հանդերձ իր վարչական ժողովներով գոհ են իրենց Առաջնորդէն, որով Տրապիզոն հասնելէն ի վեր գործերու ստացած բարւոք ու կանոնաւոր ընթացքը այն համոզումը ներշնչած է բոլոր անկողմնակալ դիտողներու թէ յարգ. օգտակար եղած է իր հոգեւոր պետին գործունէութիւնն եւ այսուհետեւ ալ լիայոյս է որ աւելի եւս պատճառներ կ՚ունենայ իրմէն գոհ մնալու ։

«Եթէ Էթմէքճեան էֆ. ի նկարագրած կարգ մը հարցեր այն կարեւորութիւնը ունենային ինչ որ ինք ենթադրել տալ կ՚ուզէ՝ այն ատեն ամէն կարգի բողոքներ հանդերձ վարչական ամբաստանութիւններով պիտի ողողեցնէր Պատրիարքարանը ։ Արդ ամէնուն չգոյութիւնը եւ հետզհետէ կատարուած լուրջ ձեռնարկները, զոր օրինակ եկեղեցաշինութիւն, վարժարանի ի հիմանէ բարեկարգում եւլն. հարցեր կ՚ապացուցանեն թէ Տրապիզոնի թեմական գործերը կը բոլորեն նախանձելի շրջան մը ի շնորհս իր Առաջնորդին ատոր հաստատուելէն ի վեր ցոյց տուած անխոնջ աշխատասիրութեան, տոկուն կամքին եւ աչալուրջ հսկողութեան ։

Դիւան Քաղ. Ժողովոյ

Ատենադպիր Ատենապետ

Մ. ԷԼՄԱՍԵԱՆ ԿԱՐԱՊԵՏ ՓՕՅԱՃԵԱՆ

ԱԶԴ. — Երկրորդական Գրաշարի մը պէտք կայ ։ Դիմել Արեւելքի գրաշարատունին ։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ԲԱՐԻԶ, 22 յուլիս. — Բարմանթիէ թաղին մէջ կրօնական միաբանութեան վարժարանին մրցանակաբաշխութենէն ետքը Պ. Ֆրանսուա Քոբէ ճառ մը արտասանեց՝ քննադատելով կրօնական միաբանութեանց հաստատութիւններու դէմ ձեռք առնուած միջոցները ։

—Դատական նախարար Պ. Մօնիս դատ բացաւ Մէրսիէ զօրավարին դէմ, անուանարկիչ ակնարկութեանց համար ։

ԲՐԷԹՕՐԻԱ.—Պօթա ու Տըլարի զօրավարները, Բարիզյայի ճամբով, Եւրոպա ուղեւորեցան ։ Տէվէթ ալ քիչ ետքը ճամբայ պիտի ելլէ ։

ԲԻԼՎ.—Կիրակի օրուան փոթորիկին ատեն 19 հոգի մեռան. նաեւ մեծ վնասներ կան ։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՀՌՈՄ, 22 յուլիս.—Բրոբականտի ընդհանուր դահերէց Լէօտոխովսքի կարտինալը, այս առտու, մեռաւ ։ Կորֆիի մէջ ծնած էր 1822 հոկտեմբեր 29ին ։ Կարտինալութեան աստիճանին բարձրացած էր 1875 մարտ 15ին ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Բրէթօրիայէն կը հեռագրեն թէ Պօթա ու Տըլարի զօրավարները Բարիզյա ուղեւորեր են, ուրկէ դէպ ի Եւրոպա ճամբայ պիտի ելլեն ։

—Տանիմարքայի Թագաւորը հրաւիրեց Անգլիոյ Թագաւորը՝ Ճէրմէնպորկ երթալ՝ ապաքինման շրջանը հոն աւարտելու համար ։

—Հնդկաստանէն կը հեռագրեն թէ աֆղան ցեղեր յաճախակի արշաւանքներ կը կատարեն սահմանագլուխին վրայ ։ Անգլիական զինուորները պարտաւորուեր են զանոնք ետ մղել ։

ՀՌՈՄ.— Կարգ մը տեղեկութեանց հակառակ, Իտալիոյ եւ Զուիցերիոյ վէճը տակաւին լուծուելու մօտ չէ ։ Գերման կառավարութիւնը բնաւ բարեկամական ձեռնարկներ չէ ըրած ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Օդերու տաքութիւնը անտանելի է ։ Այսօր ալ արեւահարի բազմաթիւ դէպքեր պատահեցան, որոնց երկուքը՝ մահացու ։

ԲԱՐԻԶ. — Ռէմսի արքեպիսկոպոսը բողոքագիր մը ղրկեց հանրապետութեան Նախագահին՝ միաբանական հաստատութեանց վարժարաններու փակմանը դէմ ։ Բազմաթիւ խմբակներու մէջ խօսակցութեանց նիւթ եղած է Բարիզի մէջ հրատարակուած յայտարարութիւն մը՝ միաբանական վարժարաններու փակման դէմ ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիոյ կառավարութիւնը կը պատրաստէ մեծ փոխառութիւն մը հրապարակ հանել Թրանսվալի համար ։

ՍԱԿԱՐԱՆ

—o—

Երէկ Սակարանի հաշուեյարդարումը կատարուելով 1000 քօնսօլիտէի $62^{1}/_{2}$ ղրշ. րէբօռ եւ երկաթուղեաց հատին 5 սանթիմ տէբօռ որոշուեցաւ ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 9 Յուլիս			
Օսմ. Քօնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	30	12
Ամէնէն բարձր գին	»	30	$14^{1}/_{2}$
Ամէնէն վար գին	»	29	$36^{1}/_{2}$
Ռումէլիի Երկաթուղի զոց.	ֆր.	114	75
Ամէնէն բարձր գին	»	115	—
Ամէնէն վար գին	»	113	87
ԲԱՑՈՒՄ 10 Յուլիս			
Օսմ. Քօնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	30	$11^{1}/_{2}$
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	114	75
Շիրքէթի Խայրիէ		26	75
Օսմանիէ		—	—
Ռեժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթմ.		0	10
Սօս. Օթմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		3	90
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	20
» ժուիսանս		1	35
» պարտաթուղթ		494	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		496	—
Թրանսվալ		140	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		263	25
Լավրիոմ		72	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	37
» » » չէք	»	110	33
Բարիզ » »	ֆր.	22	$71^{1}/_{2}$
» » » չէք	»	22	70
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	70

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	26
Անգլիական ոսկի	»	110	05
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	—
Քըրիմց	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	05
Մէթալիք	»	102	—
Բուալի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	57

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 22 Յուլիս			
Անգլիական Քօնսոլիտէ		95	69
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.		54	25
» » » Գ. բաց.		27	12
» » » Դ. զոց.		27	25
Օսմանեան Պանքա		12	37
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		40	—
» Մօնօբօլ		42	50
Պուլկարական 1888		94	—
Էժիբսիէն ինիֆիէ		110	—
Տօմէնիալ		106	—
Թրանսվալ		5	56
Այտին երկաթուղի		14	50
Փոխառութիւն		25	$33^{3}/_{4}$
ԲԱՐԻԶ, 22 Յուլիս			
Ֆրանս. Ռանթ 3 %		100	72
» » $3^{1}/_{2}$ %		102	02
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	27	75
» զոց.	»	27	82
» » » Բ.	»	—	—
» » » Գ.	»	29	80
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	561	—
Օսմանիէ	»	485	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	116	75
Օսմ. մաքսատուն	»	514	—
Օսմ Ռեժի	»	323	—
Բրիօրիթէ Թիւքը 4 %	»	—	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1058	—
Իտալական Ռանթ	»	102	02
Սպանիական արտաքին	»	81	10
Թրանսվալ	»	142	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	160
Դրամատեղչ	»	—	—

ԱՆՕՐԻՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՆԱԽԿԻՆ ՎԷԼԱՍՔԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՅԱՋՈՐԴ Թ. ՎԻՏՕՔՕՆՏՕ

ԲԵՐԱ, 423, ՍԷՆԹ-Մառի եկեղեցիին մօտը

Վաճառատան շէնքին քակուելուն պատճառաւ, Նախկին Վէլասքի վաճառատունը յաջորդ Վիտօքօնտօ) յուլիս 3/16 երկուշաբթի օրէն ի վեր ընդհանուր վաճառում կ՚ընէ իր մնացորդներէն եւ բրդեղէն ապրանքներուն համար, արանց յատուկ ։ Առիթէն օգտուեցէք ։ Վաճառումները կանխիկ են ։ 19—30

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
ՏԷՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԵԱՆԻ ԴԱՐՃԱՐԱՏԱՆ ԴՐԱՑԻ ՅԱՐԿԸ
(Ճիշդ Զապուքճեանց դէմը)

Ամենաստորին ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ ։

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն՝ երաշխաւորելով ։

Թմրեցուցիչ դեղերու եւ ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն ։

Ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ՚ընդունին ։

ՍԿՈԹԻ ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ
Եալտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1883
Պարոնայք Սգոթ եւ Պօուն,
Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոնց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօրիւ ձկան իւղը, իբր այս վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անոր հռչակած է, մասնաւորապէս այդ յաջող պատրաստութեան մէջ ։ ՏՐ. Ս. ՄԱՎՐՕԳԷՆԻ ՓՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

ՀԱՅ ԿՕՇԿԱՎԱՃԱՌ
ԱՐՇԱԼՈՅՍ

Թիւ 9, Սուլթան Համամ, կից Քրէտի Լիոնէի, Թիւ 9

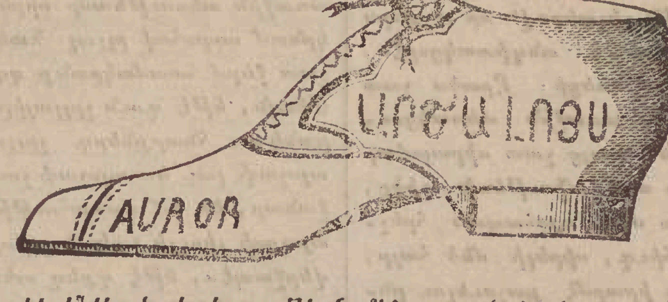

Շատ տարիէ ի վեր կօշկակարութեան մէջ ստացած փորձառութեամբս, կը փութամ ալ աւելի գոհացնել յաճախորդներս, որոնք վաճառատանս մէջ պիտի գտնեն ֆրանսական ապրանքէ նրբաճաշակ եւ տոկուն կօշիկներ, արանց, կանանց եւ տղոց յատուկ ։ Ամէն անոնք որ ճաշակի տէր են, կրնան անգամ մը մեր ԱՐՇԱԼՈՅՍ Վաճառատունը դիմել եւ փորձել մեր կօշիկներու թէ անմրցելի աժանութիւնը եւ թէ նորաձեւութիւնը ։

Նաեւ չափու վրայ կօշիկներ ամենայն փութով կը պատրաստուին Վաճառատանս մէջ, ուր կը գտնուին նաեւ կօշիկ պատրաստելու համար ամէն տեսակ ճոխ մթերք, ինչպէս նաեւ գունաւոր ամերիկեան եւ ֆրանսական կաշիներ, բրդէ եւ բամպակէ մանածներ եւայլն. որուն տէրն է ՅՈՎՍԷՓ ՓԱՓԱԶԵԱՆ ։

Ղալաթիա մասնաճիւղ չունինք ։

ԻԼԱՆ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

Մէքթէպլէրին զէմանը թաթիլլէրինէ միւսատէֆ օլան խըշպու թէմմուզը բումինին պիրինճի կիւնինտէն չէհրը աղօստըս զայեսինէ տէկին մէքթեպիլը րիւշտիէ ասկէրիէ չակիրտանընտան մաաա պիլճիւմլէ մէքթեպիլը թալէպէնին եէտլէրինտէքի քաաօլարըն հիւքմի օլմախաճաղը վէ իլուլ իպթիտասընտան իթիպարէն տախի ուսուլը տայիրէսինտէ միւճէտտէտէն քաաօ իթա գըլընաճաղը իլան օլունուր։

⁂

Մէվսիմը սէյֆ հիսապըյլա Սալաճագ ճիվարընտա պուլունան տէնիզ համամլարընա ազիմէթ ու աւտէթ խուճէբլէրէ միւճէրրէտա պիր թէսհիլաթը մախսուսէ օլմագ իւզրէ իշպու թէմմուզըն պիրինճի բազար իրթէսի կիւնինտէն իթիպարէն իւլանը ախիրէ տէկին Շիրքէթը Խայրիէ Թարաֆընտան Թախսիս գըլընան վաբօրլարըն վագթը հարաքէթլէրի թէրթիպը աթի վէճհլէ իճրա օլունաճագ տըր։

Քէօբրիւտէն Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէլէրինէ ազիմէթ

1 սաաթ. — Քէօբրիւտէն հարաքէթլէ Գապաթաշ իսկէլէսինէ օղրայարագ Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէլէրինէ կիտէճէկլի

2 Քէօբրիւտէն հարաքէթլէ Գապաթաշ իսկէլէսինէ օղրայարագ Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէլէրինէ կիտէճէկլի։

3.30 Քէօբրիւտէն տօղրը Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէլէրինէ։

9.25 Քէօբրիւտէն տօղրը Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէլէրինէ։

10.20 Քէօբրիւտէն տօղրը Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէլէրինէ։

11.10 Քէօբրիւտէն տօղրը Հարէմ վէ Սալաճագ։

Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէլէրինտէն Քէօբրիէ աւտէթ

1.30 Հարէմ իսկէլէսինտէն հարաքէթլէ Սալաճագ իսկէլէսինէ օղրայարագ տօղրը քէօբրիէ։

2.30 Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէսինտէն Գապաթաշա օղրայարագ տօղրը քէօբրիէ։

4 Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէսինտէն քէօբրիէ։

9.50 Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէսինտէն քէօբրիէ։

10.35 Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէսինտէն քէօբրիէ։

11.30 Հարէմ վէ Սալաճագտան քէօբրիէ։

Իշպու հազիրանըն 30ընճը բազար կիւնինտէն իթիպարէն հէր բազար կիւնի ախշամ սաաթ 10ը 35 տագիգա կէչէ Անատօլը Հիսարը իսկէլէսինտէն հարաքէթ իտէն վաբօրըն Ռումէլի Հիսարը, Պէպէք, Գուրուչէշմէ, Օրթաքէօյ, Պէշիքթաշ իսկէլէլէրինէ տախի օղրայարագ քէօբրիէ կէլէճէկի կիպի սաաթ 12է չարէէք գալարագ Պէպէք իսկէլէսինտէն պիր վաբօր հարաքէթլէ Արնավուտքէօյ, Օրթաքէօյ, Պէշիքթաշ իսկէլէլէրինէ օղրայարագ քէօբրիէ կէլէճէկի իլան օլունուր։

2—10

Ցանձնարարեցի իմ հիւանդներուս որ էֆլիւէնզային հետեւանքը եղող սաստիկ հարբուխին եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Բրոնտորֆի հանքային ջուր, եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։

ՏՈՔԹ. ՍԹԵՔՈՒԼԻՍ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի, Պօրտօյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք։

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ռամսէգ	3000	Թիպա	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէպըը	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Յարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբըրնի	1500
Մարիոթիս	2500	Կիւչէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ։

ԻՒՆԻՕՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

Ապահովագրական Ընկերութիւն

Հաստատեալ ի Բարիզ 1828—1829

Վանտոմի հրապարակ, թիւ 9 սեփական շէնքին մէջ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ		
Մինչեւ 1900ի վերջը հատուցեալ վնասներ	252	Միլիոն ֆրանք
1900ին գանձուած ապահովագին	21	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	107	» »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	19	Միլիառ »
ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ		
Մինչեւ 1900ի վերջը հատուցեալ վնասներ	120	Միլիոն ֆրանք
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	260	»
Դրամագլուխ և պահեստ	153	» »
1900ին գանձուած ապահովագին	17	» »

Արեւելքի համար մասնաւոր սակացոյց զեղչեալ գիններով։ Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերազանց քան ուրիշ ո՛ և է ընկերութեան պայմանները։ Շահաբաժիններու տարուէ տարի անմիջական վճարում, որով «Իւնիոնի» ապահովագրուողք ԶԵՐԾ են այն վնասներէն և յուսախաբութիւններէն, որոց կ'ենթարկուին միշտ այն անձինք, որ Շահաբաժիններու բարդման (accumulation des bénéfices) ՑՈՒԻ և ՎՆԱՍԱԿԱՐ դրութեամբ գործող ընկերութեանց կ'ապահովագրուին։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնութիւն
Կ. Պոլիս, Կալաթա, Թահթաբուրուն խան, Օսմ. Պանքային դիմացը։

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները շատ տեղ, պաշտօնապէս առաւելութեամբ այն քան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր գործատուները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը բոլոր 400է աւելի պատուոյ վկայական և չքնաղ մետալ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։ Մասնաճիւղեր գաւառաց մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝ ՊԷՐԱ, Տիւնէլ ճամբայ, Ղալաթա Սէրայի դիմաց։

ՂԱԼԱԹԱ Սինկէր խան, Թիւնէլի եաև. Քարաքէօյի կոյարանին դիմաց.

ՍՏԱՄՊՕԼ Սուլթան Համամ թիւ 2. Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի Սթասիոնին դիմաց թիւ 13։

ՍԿԻՒՏԱՐ Չարշի Պօյու։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գոյքը՝ Փր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ Փր. 34,000,000.

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, և որոնց կը պատկանի բոլոր շահը։ 1901ին ապահովագրելոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը՝ Փր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ տիեզերական բոլիսը մինչեւ հիմա ուրիշ որ և է ընկերութենէ կը յանձնուած բոլիսներէն աւելի անկաշկանդ և չհաւասար պայմանագրութիւնն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է. ըլլայ զբաղման, ճամբորդութեան, մահուան տեսակներուն և պատճառին, անձնասպանութեան և մինչեւ իսկ պատերազմի առեն։ Տիեզերական բոլիսը կ'երաշխաւորէ փոխատուութիւններ 3 տարի ապահովագին վճարելէ յետոյ, առանց յետաձգեալ ապահովագինն հաշուի առնելու. այս փոխատուութեանց գումարները զատ զատ նշանակուած են բոլիսին մէջ. 30 օր պայմանաժամ իւրաքանչիւր վճարման համար առանց տոկոսի, վճարումները դադրեցնելէն մինչեւ 5 տարի վերստին շարունակելու առանձնաշնորհումը. յետաձգեալ ապահովագիրները 5 առ 100 տոկոսով հանդերձ վճարելով. մէկ տարեվճար ընելէ յետոյ [illegible] կորուստ չկայ։ Ապահովագրութեան երկարաձգումը, բոլիսին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, այնպէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ, առանց հաշուի առնելու անվճար մնացած ապահովագինները։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 4 առ 100 տո՛կոսաբեր պայմանն ալ ունի, որ աշխարհի մէջ ցարդ գտնուած պայմաններէն ամէնէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ Պատուիրակ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Պոլիս, Հուիթօլ խան
Վոյվոտա փողոց, Վիթալիս խան
Ղալաթիա

ԳԱՐԱՃԻ'ՒԷՐ ՍԱՆՃԸԼԱՐԸ

ԼԵԱՐԴԻ ԽԻԹԵՐ

Անոնք որ դժբախտութիւն ունեցած են լեարդի խիթերուն (գարաճիկէր սանճըլարը) ենթարկուելու, գիտեն որ և ոչ մէկ ցաւ, ո՛չ մէկ խոստում այս խիթերուն չափ սաստկութեամբ կը նեղէ մարդը։ Հիւանդը՝ ցաւերուն սաստկութենէն ո՛չ կրնայ նստիլ, ո՛չ ալ՝ անկողնին մէջ հանգիստ ընել, շարունակ վերմակը կը ճանկռտէ, տաք, պաղ քրտինք կը թափէ ու կը հեծէ։

Ուրախութեամբ կը ծանուցանենք որ այս սոսկալի հիւանդութիւնը հիմա կը բժշկուի օրական երեքէն վեց դեղահատ առնելով։ Ֆրանսայի առաջնակարգ բժիշկներէն Տոքթ. Տիւկաի պատրաստած դեղահատները, այսինքն pilules hepatiques du docteur Dugas արդարեւ ամենէն ազդեցիկ դարմանն են այս լեարդի հիւանդութեան զոր կը բուժին հիմնապէս և ապահովապէս, կարճ ժամանակի մէջ։ Ցաւերուն սաստկացած առեն օրական վեց, իսկ թեթեւցած առեն օրական երեք չորս դեղահատ՝ բաւական են հիմնապէս բուժելու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւն ու խիթ, մաղձոտութիւն (սաֆրա) և դեղնութիւն (սարըլըգ) և մաղձի ու լեարդի ուրիշ հիւանդութիւնները, ասիկա ապացուցուած է հազարաւոր փորձերով։

Կը ծախուի Կ. Պոլիս Պաղչէ գաբու Բիւզիւքեան դեղարանը։ Սուլթան Համամ Մէջիքի Լինոս և Պոնտացեանոս դեղթերանոցները և ուրիշ ամէն տեղ։

ԱՆՔՌԸ

Հիմնեալ 1858ին

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒԱԾ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ
ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆԸ ԵՒ ԱՄԷՆԷՆ ՏԱՐԱԾԵԱԼԸ

Երաշխաւորութեան գումար Փր. 168,000,000
Վճարեալ գումարներ Ֆր. 277,000,000

Թուրքիոյ եւ Յունաստանի համար ընդհանուր գործակալ
ՍԻԿՖՐԻՏ ԱՏԼԷՐ

Սթամպօլ Ապուտ էֆէնտի խան

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
Թուականը
(20 Սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին
Կ. ՊՈԼԻՍ ԵԷՆԻ խան, Թօփաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի ճամի Հավուզլը փողոց, Օսմ. Նամակատան դէմը։

Դեն-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զատօխ
Մաքրուճճըլար, Զարըլը խան, թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

[illegible]

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԸ (սըրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ՏԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԿԱԿՂՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՅԻՐ 531

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի՝ Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօգօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիօսգօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սպէրօ	1200
Պօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրագօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրրիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրագօ	1841	Քլէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլըրինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասգօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Զիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Ռիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսգօ	4532	Լէրանդօ	2272	Ռինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գիլօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Ռօլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Տայսօ շոգենաւը, նաւապետ Բիքըրին, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Թօքիօ շոգենաւը, նաւապետ Ծօնս, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալը Ֆ. ՀԻԼՑ ԷՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ 23—24. Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Գշ. 9/22 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դշ. 10/23 Իզմիր, Պիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ, հաղորդակցութիւն Աղեքսանդրիայէն Բոր-Սայիտ, Եաֆա, Պէրութ, Թարապուլուս-Շամ.
Դշ. 10/23 Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօրէի.
Եշ. 11/24 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Պաթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 11/24 Սեվաստաբոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Ուր. 12/25 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Շբ. 13/26 Տարտանէլ, Միտիլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Տամսեր ուղղակի Մարսէյլի համար։

Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Բ. կարգի 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար, դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ [illegible] վրայ 516 ԷԹ. ՌԸՊՕՒԼ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Արմէնեան	10500	Էմիրչիրն	3500
Քէսդրիան	10500	Ալրժ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Դոլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Պասդոնիան	8000	Ալզաշիրն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինծօ	900
Վավօնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
600 մաքսատան հին տեղը

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

[illegible] երկու անգամ կը բանին
Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2945
Սուլթանիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Ուլրանի	7269	Շէրպուրկ	1614

Շէրպուրկ շոգենաւը, նաւապետ Քէրպլինէյ, ընդհանուր վաճառքով Լիվրբուլէն հոս կը սպասուի օգոստոս 4ին։

Դիմել առ ՃՈԼԻ և ՍԻԿԷՐ
Joly et Seagor
Մէյմէնէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒԹԵԱՆ

ՆՇԱՆԱԾԻ ՄԸ ՆԱՄԱԿՆԵՐԸ

ԱՌ ԻՐ ՄԵԾ ՀԱՅՐԸ

ՆԱՄԱԿ Բ.

Երբեք առկէ աւելի լաւ առիթ չէր կրնար ըլլալ զիրար հասկնալու համար. Նա քու մասիդ ինծի հետ խօսեցաւ այնպիսի ջերմ սիրով ու անկեղծութեամբ, այնպիսի՛ սրտագին շեշտերով՝ որ աչքերս լեցուեցան եւ գրեթէ անդիմադրելիօրէն, ձեռքս իրեն կարկառեցի։ Ըրածս շատ վայելուչ բան չէր՝ առաջին տեսակցութեան մը միջոցին, բայց շատ սիրայօժար ըրի։ Դո՛ւն եղար մեր միութեան գիծը, դուն պիտի ըլլաս մեր պահապան հրեշտակը. քու շնորհիւդ, սիրելի մեծ հայր, պէտք չունեցանք իրարմէ քաշուելու ընտանեկան այս անդրանիկ տեսակցութեան մէջ։ Անմիջապէս զանց ըրինք ամէն նեղութիւն, ամէն ձեւակերպութիւն եւ ամէն ոլորապտոյտ դարձուածք. քանի մը ժամէն, զիրար ճանչցանք, զիրար սիրեցինք՝ քու թանկագին հովանաւորութեանդ ներքեւ։

Բայց վերջապէս, պիտի ըսես, եթէ իմ փեշտակս չդիւրացնէ՛ր ձեր տեսակցութիւնը, չքանդէ՛ր խոչընդոտները, չյաղթէ՛ր առաջին արգելքներուն եւ չփարատէ՛ր ամէն ամպ, միթէ խնդիրը շա՞տ աւելի դէշ կերպարանք պիտի առնէր։ Միթէ Օրիորդ Մարգրիտ եւ Պ. Բօլ չպիտի՞ հասկնային զիրար։ Միթէ հուսկ ուրեմն չպիտի՞ հաշտէին։

—Ճշմարտութիւնն ըսելու համար, սիրելի մեծ հայր, կարծեմ թէ այդպէս պիտի ըլլար, քանզի Պ. Բօլ ինծի առիթ տուաւ գիտնալու թէ գործ մը ո՛րչափ շուտ կրնայ տեղի ունենալ. ու իրեն նայած եւ ունկնդրած միջոցիս, զգացի թէ կարելի է առաջին տեսութեամբ սիրել, եւ կարծեմ կրնամ ապահով ըլլալ նաեւ թէ ան ալ շատ ջերմ համակրանք զգաց իմ մասիս։ Միայն, եթէ դուն չըլլայիր, եթէ քու նրբանկատ հնարքներդ չըլլային, խնդիրն այնչափ լաւ եւ այնչափ շուտ չպիտի վերջանար, եւ իմ վստահութիւնս իր վրայ այնչափ լիուլի չպիտի ըլլար։ Ու յետոյ, վերջապէս, եթէ զքեզ տեսած եւ ինչպէս որ արժանի ես՝ զքեզ գնահատած ու սիրած չըլլար, ինծի թեկնածու չպիտի ըլլար. կերպով մը՝ քեզմէ ստացած նպաստաւոր տեղեկութիւններուն շնորհի՛ւ էր, որ նա ուզեց հետս նշանուիլ։

Ազնուասիրտ հօրեղբայրս կը հաւաստէ որ եթէ Պ. Բուասէլ քսանըութ տարեկան է՝ ի նկատ առնելով դէմքը ինչպէս նաեւ ծննդեան վկայականը, առնուազն քառասուն տարեկան է՝ իր նկարագրին եւ իր հմտութեան տեսակէտով։ Բաւական է որ շատ տխմար չգտնէ զիս։ Ուզելով այս մտատանջութենէն ազատել զիս, մեր գրական խօսակցութիւններէն մէկուն մէջ, հարցուցի իրեն թէ արդեօք կարդացե՞ր է կոմս Ժօզէֆ տը Մէսթրի գրած նամակները առ իր դուստրը Քոնսթանս։ Իմ մտածումս գուշակողի մը պէս, ժպտեցաւ, եւ պատասխանեց ինծի թէ նոյն իսկ համամիտ էր անոր։ «Ե՛ս ալ, ըսաւ, անոր պէս կը խորհիմ թէ գիտուն կիները հաւասարապէս անհաճոյ կը դառնան թէ՛ այն այրերուն՝ որոնք չեն ուզեր որ իրենց հաւասարող ըլլայ, եւ թէ ա՛յն կիներուն՝ որոնք չեն ուզեր որ զիրենք գերազանցող ըլլայ։» Այս առթիւ, ինծի պարզեց իր գաղափարները՝ կիներու դաստիարակութեան մասին, եւ ըսաւ թէ անոնց ունեցած ծանօթութիւնները պէտք է որ մանաւանդ համապատասխանեն իրենց պարտականութիւններուն, եւ թէ անոնց ամէնէն մեծ արժանիքը կը կայանայ իրենց զաւակները լաւ կրթելուն մէջ։ Գալով ընկերութեանց մէջ խօսակցելու սրամտութեան, կ'երեւի թէ խորշում կը զգայ այդ մասին։ «Ամէն բանի առթիւ եւ ամէն մարդու մասին անդադար խօսելու զզուելի սովորութիւնն ստացէ՛ք, գոչեց նա, ու մի՛ խնայէք ո՛չ կծուախայթ սրախօսութիւններ, ո՛չ երկդիմի ակնարկութիւններ, ոչ ալ փոքրիկ չարախօսութիւններ, նոյն իսկ խօսեցէք կիրթ ճաշակի հակառակ յանդուգն խօսքեր, եւ ահա մարդիկ այս նկատումով ձեզ պիտի տան սրամիտ կնոջ վկայականը»։ — Այս խօսքերն արտասանած միջոցին, նա իր զայրոյթին պատճառաւ կորսնցուցած էր իր սովորական լրջմտութիւնը։ Եթէ, բնազդմամբ ու ճաշակի բերմամբ, խորշում զգացած չըլլայի միշտ այս տեսակ չափազանցութիւններու մասին, Պ. Բուասէլի խօսքերը պիտի բաւէին իմ գաղափարս ուղղելու։

Եւ ահա միտքս հանդարտեցաւ, ինչպէս կը տեսնես, գիտական տեսակէտով, ինչ որ զիս շատ անհանգիստ կ'ընէր։ Գրականութեան մէջ, առաւելանս ա՛յն է՝ ինչ որ դուն կ'անուանէիր համեստ միջակութիւն, եւ որովհետեւ կոչում չպիտի ունենամ վէպեր յօրինելու, ամէն օր քիչ մը կարդալու սովորութիւնը պահելով, պիտի կրնամ չթողուլ որ ցածնայ հմտութեանս այս մակարդակը։ Աշխարհիս վրայ իմ ճարպիկութիւնս պիտի կայանայ յարմար առենին լռելու մէջ, ինչպէս որ միշտ յանձնարարած ես ինծի, եւ Ժօզէֆ տը Մէսթրի խորհուրդին համաձայն, դեռ յառաջքերումներ չըրած՝ պիտի սպասեմ մինչեւ որ խնամածու կին մը (duègne) ըլլամ։

Մնաս բարով, սիրելի մեծ հայր, կը յուսամ թէ ի մօտոյ բախտ պիտի ունենամ ամէն տեսակ լաւ բաներ քեզի գրելու։

ՄԱՐԳԱՐԻՏ

ՆԱՄԱԿ Գ.

ԲԱՐԻԶ, 15 Մարտ 1891

Սիրելի մեծ հայր,

Եթէ դուն արդէն չի ճանչնայիր Պ. Բուասէլը՝ գրեթէ ա՛յնչափ լաւ որչափ ես կը ճանչնամ, պիտի փափաքէի քեզ նկարագրել զինքը։ Համամիտ պիտի ըլլաս ինծի թէ դժուար է ունենալ աւելի համակրելի դիմագծեր, աւելի քաղցր եւ միանգամայն քիչ մը լուրջ արտայայտութիւն։ Այնպիսի կէտ մը կայ՝ որուն մէջ իմ նշանածս ստուգիւ քառասուն տարեկան է, ինչպէս հօրեղբայրս կը հաւաստէ։ Անշուշտ ուրախացայ անոր մէջ գտնելով արտաքին բարեմասնութիւններէն երկու հատ, որոնք ամենէն աւելի հաճելի են քեզի. պարզասիրութիւն եւ ազնուաձեւութիւն։ Չեմ սխալիր՝ եթէ ըսեմ թէ ան ալ, ինծի պէս, շա՛տ կ'արհամարհէ ճռճիմանները. ա՛յնչափ անգամ առիթ ունեցեր եմ զգալու անոնց ազեղութիւնն ու տխմարութիւնը, որ ճշմարիտ հեշտանք մը, վստահութեան հաճելի զգացում մը կ'ունենամ, երբ կը տեսնեմ որ երիտասարդ մը կը զբաղի ինձմով ու բոլորանուէր կը սիրէ զիս, առանց կարծելու թէ պարտաւոր է ականջս ի վար տափակ փաղաքշանք մը փսփսալ։

Պ. Բուասէլ կարծես միայն ի՛նքն է որ կ'անգիտանայ իր արժանիքը. մտերմական խօսակցութիւններու մէջ, մինչ կը սովրեցնէ ամէն տեսակ օգտակար կամ զուարճալի բաներ, եւ իր խօսելու ձեւէն կարծես թէ ըսածները գիտենք արդէն։ Բոլոր այս բաները կը խօսի այնպիսի բնականութեամբ մը ու այնպիսի՛ հաճելի ժպիտով մը, որոնք կը կրկնապատկեն անոնց արժէքը։ Դուն որ գիտես թէ միշտ ո՛րչափ նողկանք զգացած եմ ճոխամոլութեան ու ճոխամոլներու մասին, կրնաս դատել թէ ո՛րչափ կը հրճուիմ՝ ունկնդրելով այնպիսի երիտասարդի մը, որուն գերակշռութենէն ամէն մարդ կ'օգտուի եւ որ սակայն ոչ մէկ մարդու զգալ կ'ընէ այդ բանը։

Քանի որ Պ. Բուասէլի մասին քեզի իմացնելիք բան մը չունիմ, գոնէ կրնամ քեզի ներկայացնել իր մօր կողմէ սիրելի մեծ մայրը, իր ունեցած միակ ազգականը, եւ այս պարտականութիւնը պիտի կատարեմ իրական հաճոյքով մը։ Տիկին Տէփռէ իր սիրելի թոռան հանդէպ համանման պարագայի մը մէջ կը գտնուի։ Երկու տեսակ տարիք ունի. իր նկարագիրը երեսուն տարեկան է, իսկ իր ալեծաղիկ մազերը՝ եօթանասուն։ Կարճուկ տիկին մըն է, տակաւին շատ կայտառ, շատ աշխոյժ, որուն վրայ շնորհալիութիւնն ու բարեսրտութիւնը լծորդուած են զգացումներու եւ գաղափարներու չնաշխարհիկ թարմութեան մը։

(Շարունակելի)